

hammas teknikko

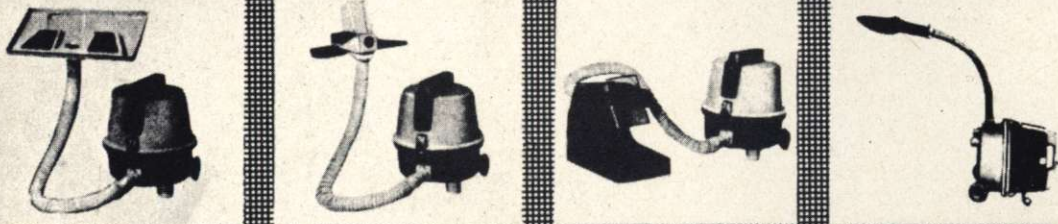
Ensimmäisen liittokokouksen jälkeen – Hammasteknikkopäivät
1981 – Hammasteknikkojärjestöjen johtokunnat ja toimihenkilöt
– Hämeenlinnan talvikisat – Hammasteknikko-opisto harrastaa
– NTU:n toiminnasta – Työympäristöstä – Eht-täydennyskou-
lutuskurssi – Eht-tutkimuksesta – Kustannukset ja kannatta-
vuus – Tukahtuuko hammasteknikoiden ...

2 1981

PÖLYT POIS LABORATORIOSTA

**DUST-EX-SUPER
VARIO DSV 112**

DUSTLESS D5325

RECO DENTAL

Suomessa:
HAMMAS OY
Kalevankatu 3 A, Helsinki 10
Puh. 64 3636

**Tässä
uusi
materiaali...**

... kestävämpiä kruunuja ja fasetteja varten.

Biodent^{DE TREY} K+B Plus

on valmistettu IPN-aineesta
(= läpikasvanut polymeriverkosto)

Tämä materiaali koostuu useista erilaista, voimakkaasti ristsidotuista polymeereista, jotka ovat ympäröity määrättyillä polymeereillä ja on sidottu toisiinsa erikoismonomeereilla. Tietokoneen käyttö tuotekehityksessä on mahdollistanut parhaan mahdollisen tasapainon IPN-akryyliin ominaisuuksia tarkennettaessa; Biodent K+B Plus: n materiaalitekniset edut:

**300% parempi kulutuskesto*,
iskunkestävä, ei hauras**,
helposti ja nopeasti hiottavissa hyvään
kiiltoon, kestävä, tiivis ja sileä pinta
luottimia kestävä ja murtumaton***.**

Yhtenäinen polymerisointilämpötila varmistaa jälkeensä kerrostetun massan varman sitoutumisen.

* Hammasharjatesti MPA Stuttgart
** iskunkesto 15,7 N/cm² DIN 51230 mukaan
*** DIN 13914

Biodent K+B Plus-materiaalista valmistetuissa kruunuissa ja silloissa Biodent-värit toistuvat elävästi ja valkoifluorisoivat UV-valossa. Kaikki värisävyt ovat helposti saavutettavissa, sillä jokaiselle värille on yksilöllinen dentiini-opaaki ja 9 kaulaopaakia tehostaa Biodent-väriaiikutelmaa.

DE TREY^{GmbH}

Postfach 2009 · D-6200 Wiesbaden 1

Myynti Suomessa: OY DENTALDEPOT AB: n myyntikonttorit kautta maan
OY DENTALDEPOT AB · Hankasuontie 9 · 00390 HELSINKI 39

UUDET, KOTIMAISET PÄÄLLEPOLTTO-METALLIT SAAT LÄÄKINTÄMUOVISTA.

Lääkintämuovi Oy tuo nyt markkinoille täysin uudet, kotimaiset päällepolttoseokset. Seosten tuotekehitystyössä on ollut mukana useita suomalaisia hammaslääkäreitä ja -tekniikoita. Näin on voitu tarkasti ottaa huomioon käyttötarkoitus, tyypilliset suomalaiset työmenetelmät sekä käyttäjien korkea vaatimustaso.

Päällepolttoseokset valmistaa Outokumpu Oy, joka hyvän laadun lisäksi merkitsee pitkäaikaista kokemusta, maailmankuulua ammattitaitoa sekä jatku-

vaa laadunvalvontaa.

Seoksia on kahta erilaista; molemmat sopivat kovuutensa ansiosta myös pitkiin siltarakennelmiin. Uusille metalleille voidaan polttaa posliini kaikilla tunnetuimilla (maassamme yleisesti käytetyillä) posliinimassoilla. Uudet seokset ovat kudosystävällisiä ja kestävät hyvin suun olosuhteissa.

OUTOKUMPU MK I

Erittäin jalo Au-Pt -seos, jonka jalometallipitoisuus on 96 %. Väri harmaan kellertävä.

OUTOKUMPU MK II

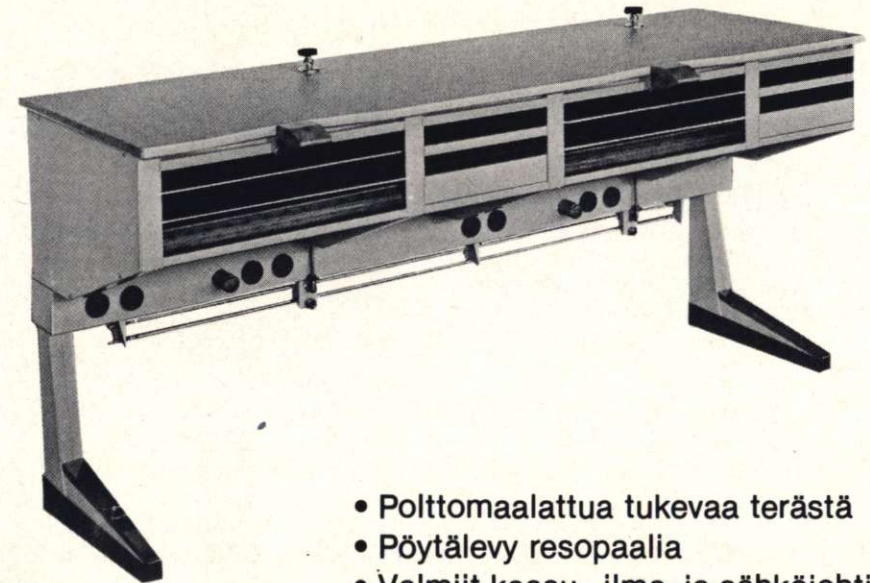
Edullinen, erittäin jalo Au-Pd -seos, jonka jalometallipitoisuus on 80 %. Käyttöohjeet, fysikaaliset ominaisuudet ym. lisätietoja saat Lääkintämuovista.

LM-DENTAL

Myynti: Lääkintämuovi Oy/
Rauni Tirri, Espoo,
puhelin 90-80 30 561, 80 31 465

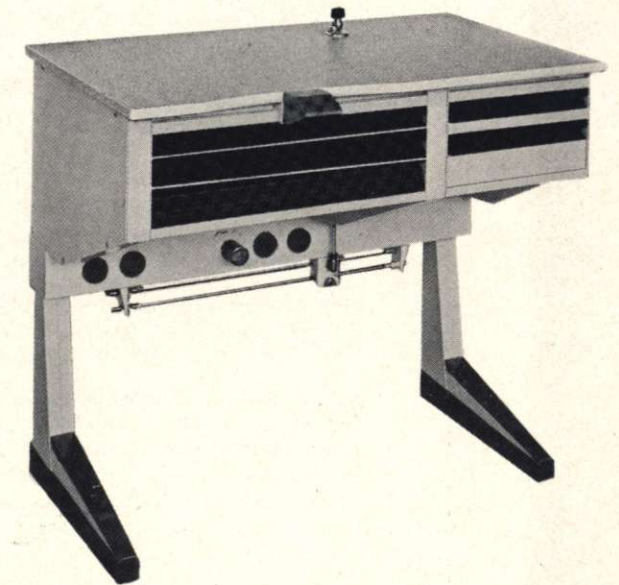

LABORATORIOKALUSTEET

- Polttomaalattua tukevaa terästä
- Pöytälevy resopaalia
- Valmiit kaasu-, ilma- ja sähköjohtimet

- Portaattomalla säädöllä (0—38 l/sek) varustetut tehokkaat hiljaiset imurit
- ilmapuustit
- lisälaatikot
- työlaatikkokonsolit

Useita edullisia hyvin viimeisteltyjä vaihtoehtoja

TULE TUTUSTUMAAN
TAI PYYDÄ ESITE

PLANDENT OY

Hitsaajankatu 8, 00810 Helsinki 81
puh./tel. 755 43 66, telex 12-2430

hammas teknikko

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN LIITTO
FINLANDS TANDTEKNIKER FÖRBUND r.y.

Mannerheimintie 52 A 1
00260 Helsinki 26
Puh. 447 123, postisiirto 12690-0

38. VUOSIKERTA 1981

Toimituskunta

Päätoimittajat:

Pekka Koivisto (vastaava)

puh. 447 123

Harri Aalto puh. 954-24366

Jäsenet: Keijo Polon, Kari Markka-
nen puh. 718122, Matti Savolainen
puh. 482889

Hammasteknikkolehti ottaa sitoumukselta vas-
taan käsikirjoituksia sekä valokuvia julkaista-
vaksi. Julkaistavaksi tarkoitetun materiaalin
mukana on toimitettava täydelliset henkilötiedot
kirjoittajasta (nimi, osoite, sos.turvatus, syn-
tymäkuuta, asuinkunta, sekä pankki- tai posti-
siirtotilin n:o).

Kirjoituksia lainattaessa on lähde
mainittava.

Keski-Uusimaa Oy, Kerava 1981

SUOMEN HAMMASTEKNIKKOJEN KESKUSLIITON HALLITUS

I pj. Kalevi Ilkka
os. Pakkahuoneenkatu 12 A, 90100 Oulu 10, p. 981-223801

II pj. Mikko Rikonen
os. Valkeakoskenkatu 18, 37600 Valkeakoski, p. 937-40611

III pj. Teppo Koskinen
os. Kaivosrinteentie 6 I 78, 01610 Vantaa 61, p. 90-531518

Toiminnanjohtaja Pekka Koivisto
os. Steniuksentie 7 A 4, 00300 Helsinki 30, p. 90-447123

Tapio Lamminen, Mököistenkatu 10, 24100 Salo 10, p. 924-15430
Jouko Pohjonen, Talontie 11 B 21, 00300 Helsinki 30, p. 90-718122/21
Kalevi Notkonen, Kehäkuja, 02420 Jorvas, p. 90-2988264

Lars Nordberg, Vatakuja 1 B 21, 00200 Helsinki 20, p. 90-407400
Kosti Uusitalo, Keltamontie 43 B 13, 01300 Tikkurila, p. 90-487972
Matti Taiminen, Leningradinkatu 13 A 4, 20310 Turku 31, p. 921-27834

Kalevi Virpi, Tarkka-ampujankatu 4 A 20, 00140 Helsinki 14, p. 90-639197
Eija Hägg, Runeberginkatu 6 a F 3, 00100 Helsinki 10, p. 90-499010
Jukka Salonen, Avaruuskatu 3 E 83, 002210 Espoo 21, p. 90-424144

Ensimmäisen liittokokouksen jälkeen

Maaliskuun 28. päivänä pidettiin hammasteknikkojärjes-
töjen muodostaman Suomen Hammasteknikkojen Kes-
kusliitto ry:n ensimmäinen liittokokous. Kuten kokouksen
avannut SHL:n puheenjohtaja Kalevi Ilkka avaussanois-
saan totesi, oli mainitun kokouksen aikaan saamiseen
tähdätty pitkään. Useita vuosia oli tehty sääntöehdotuksia,
jotka oli jätetty laatikon pohjalle lepäämään. Toivottavasti
vanha sanonta "hiljaa hyvää tulee" on tässä tapauksessa
enteilevä. Vaikka, jos totuuden nimessä tarkastellaan
tämän laajuista yhdistyksen sääntöjen muuttamisproses-
sia, ei ongelmaa koskaan ratkaista kädenkäänteessä. Ja
edelleen testaamattomat säännöt sellaisenaan eivät vielä
ole valmiit ja tae kitkattomasta ja onnistuneesta toimin-
nasta. Käytännössä soveltaminen aiheuttanee vielä muu-
tosvaatimuksia.

Joskus on kuullut sanottavan "Eikös se vanha malli ole
hyvä, kun se on niin pitkään toiminut". Liiton organisa-
tiossa ei sen historian aikana ole todellakaan tapahtunut
suuria muutoksia. Tämä saattoi osoittaa sen, että organi-
saatio oli toimiva, toisaalta sen että oli jo aika uudistaa
sääntöjä. Organisatoriset uudelleen järjestelyt sinällään
eivät kuitenkaan saa muodostua itse tarkoitukseksi.

SHL:n hallituksessa viime vuosina mukana olleet ovat
kuitenkin huomanneet, että uudistamisen hetki oli koitta-
nut. Organisaatiomuutokseen olivat pakottaneet voimak-
kaasti myös ulkoiset paineet. Alamme ryhmiltä: hammas-
laboratorion omistajat, erikoishammasteknikot ja toisen
palveluksessa olevat, edellytetään rekisteröityä järjes-
tymistä, jotta päätökset, joita tietyn ryhmän toimesta teh-
dään, saisivat lain vahvistuksen. SHL:n vanha organisa-
tio ei täyttänyt näitä vaatimuksia. Sisäiset jaostot eivät
voineet kantaa julkista vastuuta tekemistään päätöksistä.
Samalla kun jaostot muuttuivat rekisteröidyiksi liitoiksi, ei
SHL:n sääntöjen mukainen toiminta jaostottain vastannut
enää nykypäivää.

Keskusliiton sääntöjen määräämä tarkoitus, olla alan
yhteistyöjärjestönä, valvoa jäsenten ammatillisia, talou-
dellisia ja yhteiskunnallisia etuja, kuulostaa väljätä. Siinä
on paljolti samaa kuin oli vanhoissakin säännöissä. Mutta

varsinkin ensimmäinen kohta, toimia alan yhteistyöjärjestönä, on hyvin merkittävä. Jo kuluneen vuoden aikana on havaittu, että ainoastaan hammasteknikkojen yksimielisyys, joskus diplomatiinkin keinoin saavutettuna, voisi vaikuttaa hammasteknikkoja hyvin merkittävästi koskeviin päätöksiin. Yksimielisyys on saavutettavissa, kun Keskusliitto toimii sääntöjen mukaisesti juuri yhteistyöjärjestönä.

Suomen hammasteknikkojen Liitto joutui investoimaan uusiin toimistotiloihin. Toisaalta henkistä kapasiteettia jouduttiin investoimaan sääntömuutokseen. Nyt Keskusliiton on mahdollisuus keskittää toimintaresurssinsa ilman edellä mainittuja investointipaineita. Kuten Keskusliiton liittohallitus ensimmäisessä kokouksessaan totesi, tullaan toiminta aluksi formuloimaan käytännössä esiintyvien tarpeiden mukaisesti ja vastaisuudessa voidaan rakentaa toimintasuunnitelma hankitun kokemuksen varaan.

PEKKA KOIVISTO

Hammasteknikkopäivät 1981

Avaussanat HTM Lars Nordberg

Arvoisat kutsuvieraat!
Hyvät kuulijat

Hammasteknikkopäivät ovat muodostuneet ammattikunnallemme vuosittaiseksi merkkitapaukseksi. Ne ovat ohjelmalliseltaan painoitteellisesti koulutukselliset. Ennen vuotta 1970, jolloin ensimmäiset päivät järjestimme, ei ammatti-

kunnallamme ollut toistuvaa tapahtumaa, jossa olisi pyritty antamaan jatko- ja täydennyskoulutusta. Lisääntynyt tutkimustyö, aineopilliset edistymiset sekä taloudelliset tekijät ovat yhteisvaikutuksellaan nopeuttaneet uuden tietouden omaksumisen tarvetta ja kehittäneet hammaslääketiedettä ja erityisesti sen proteettista

aluetta. Hammasteknikkopäivät tulivat täydentämään perustietojamme. Jo muutamien vuosien kokemuksen perusteella saatoimme todeta, että hammaslääkärien ja teknikoiden eri aikoina ja paikoissa pidetyt ajankohtaiset proteettisia kehitys-sovellutuksia käsittelevät tilaisuudet eivät saavuttaneet toivottua tulosta. Toisen osapuolen oli vaikeata informoida käytännön tapauksissa uutta menetelmää, laitteistoa ja erikoistumista vaativia yksityiskohtia, vaikka oli täysin omaksunut aiheen asiasisällön.

Havaittiin, että asiantilan parantamiseksi olisi pyrittävä saamaan yhteinen foorumi, jossa protetiikkaa tekevät hammaslääkärit ja teknikot saisivat samanaikaisesti heitä läheisesti koskettavaa ajankohtaistietoutta. Tavoitteena oli luoda ruotsalaisen mallin mukainen tapahtuma, jossa hammaslääkärit, hoitajat sekä teknikot yhteisessä Odontogiska Rikssammansmassaan voivat valita mieleisensä esitelmätilaisuudet. Koulutustoimikuntamme ehdotuksesta kokoonnuimmekin syyskesällä 1975 pohtimaan ajatusta yhteisistä päivistä. Ehdotuksemme sai ymmärtämystä hammaslääkärineuvottelijoiden taholta mutta järjestöissä epäroitiin ja suhtauduttiin jopa torjuvasti ajatukseen.

Parin vuoden kypsytämisen tuloksena pääsimme kompromissiin, järjestimme yhteisvoimin, hammaslääkäripäivien aikana, mutta erillisinä Hammastekniikan päivät. Ne osoittautuivat antoisiksi molemmille ammattikunnille ja kun kahtena vuotena olimme kokeneet positiivisina tämän yhteisjärjestelyn, oltiin valmiit sopimaan yhteistyötoimin samanaikaistamisesta. Käytännön järjestelyt on toteuttanut Suomen Hammaslääkäriseuran Koulutustoimikunta tehokkaasti toimihenkilöittensä avulla.

Olemme nyt neljättä kertaa näillä, meille tärkeillä päivillä. Olemme päivillä saavuttaneet monia virikkeitä, joiden vaikutus on ulottunut työmme tuloksiin hammashoitotyön parantumisena. Hammaslääkärin ja hammasteknikon suorittamat vuorottaiset työvaiheet omilla erityisalueillaan potilaan hampaistoa restauroitaessa niveltivät niin läheisesti toisiinsa, että toisen osapuolen tekemä käytännön työosuus on ainakin teoreettisesti hallittava. Kun peruskoulutuksessa yhä enemmän joudumme keskittymään oman alueemme laajentuvan tietopohjan omaksumiseen, olisi meidän täydennys- ja jatkokoulutuksessa pyrittävä syventämään tietouttamme viimeaikaisten kehittämistulosten hyödyntämiseksi valottamalla asiakonaisuudet sekä kliinisesti että teknisesti. Kurssimuotoisessa opiskelussa tämä edellyttäisi tähänastista käytäntöä enemmän yhteiskursseja ja täällä päivillä protetiikkaa käsittelevien aihepiirien vapauttamista suomalla osanotto-oikeus hammasteknikoille. Nythän hammaslääketiede tapahtuman ohjelmasisältö on jaotettu ammattiryhmittäin erityisohjelmiin ja joihinkin yhteistilaisuuksiin. Yhteispäivät ovat lähentäneet toisiinsa hammashuoltohenkilöstöä. Olemme lähentyneet yhteiskunnallisia päätäntäelimiä ja saaneet tukea pyrkimyksissämme. Henkilökohtaisilla tapaamisilla täällä on merkityksensä, joka edesauttaa asioiden joustavampaa käsittelyä työ- ja virastoelämässä. Näillä päivillä on ollut kokoava merkitys ja uskon, että niillä tulevaisuudessakin on hammashuoltoa ja sen parissa työskentelevän henkilöstön tietopuolista ja taitoa kehittävä tapahtumana korvaamaton merkitys. Viittaisin aiemmin epäroiviin asenteihin näitä tilaisuuksia järjestettäessä.

Etujärjestöjen tehtävänä on luonnollisesti seurata kiinteästi ja ensisijaisesti jäsenistönsä edunvalvontaa. Yhteistyö edellyttää kuitenkin joustamista, kompromisseja ja kokonaisnäkemykseen pyrkimistä. Kaikille osapuolille edullisen, hyvänkin asian eteen on toisinaan tehtävä yllättävän paljon ennen kuin asenteet kääntyvät suopeammaksi. Näin kävi myös valmisteltaessa yhteisiä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksia.

Voimme kiitollisina todeta monia henkilökohtaisia, asialle myötämielisiä kannanottoja vuosien varrelta. Varsinainen yhteispäivien toteutus on kuitenkin ollut yhden henkilön idealistisen ja ennakoasenteista vapaan työn tulos. Hammaslääkäri Leif Grans on toimiessaan aluksi Odontolo-

giska Samfundetin i Finland koulutustoimikunnan ja sittemmin Suomen Hammaslääkäri seuran koulutustoimikunnan puheenjohtajana luonut nämä yhteiset koulutustapahtumat.

Haluamme osoittaa kiitollisuuttamme hänelle, hänen nyt luovutettua puheenjohtajan nuijan hammaslääkärien koulutustoimikunnassa. Hammas-tekniikkojen koulutustoimikunta on päättänyt, Suomen Hammas-tekniikkojen Liiton hallituksen myötävaikuttamana luovuttaa Liiton 50 v. juhlamitalin, ansiomitalin no. 4, hammaslääkäri Leif Gransille. Toivomme, että Leif tulisi lähemmäksi voidaksemme ojentaa hänelle tämän koko ammattikuntamme tunnustuksen täydennyskoulutuksemme hyväksi tehdystä pyyteettömästä työstä.

Lars Nordberg ja Raija Sarola luovuttavat ansiomitalia Leif Gransille.

Ammattikunnan peruskoulutus on vakiintumassa Valtion hammasteknikko-opiston uusissa tiloissa. Vuotuinen valmistuvien määrä on 24 hammasteknikkoa. Uutena koulutusmuotona on otettu käytäntöön hammaslaborantti-koulutus. Ensimmäiset ammatissa aikaisemmin työskennelleet ovat ylimenokauden koulutusjärjestelyjen mukaisesti jo saaneet todistuksensa ja kaikki halukkaat tullevat kurssitetuiksi vuoteen -82 mennessä. Sen jälkeen on siirryttävä normaaliin koulutusohjel-

maan hyväksytyyn opetusohjelman puitteissa. Hammastekniikkojen koulutuksen rinnalla voidaan hammaslaborantteja kouluttaa alalla esiintyvän työvoiman tarpeen mukaisesti. Opistossa vielä käyttämättöminä olevat tilat tullaan, mikäli määrärahaa riittää, varustamaan tarpeellisin kalustein ja välinein.

Opiston tiloissa on erikoishammasteknikkokoulutus ollut jatkuvaa, koska halukkaita on ollut runsaasti.

Hammasteknikon ylempi ammattitutkinto on ollut järjestelyjen alaisena eikä tutkintoa olla toteutettu moneen vuoteen. Nyttemmin on asia selkiintynyt uuden opiston tilojen valmistuttua. Huhtikuussa järjestetään valmentava luento-kurssi ja varsinaiset koetilaisuudet ajoittuvat syksyyn. Tähänkin jatko-koulutusmuotoon on runsaasti halukkaita ja niinpä ensimmäiselle valmennuskurssillekin on ilmoitautunut 50 hammasteknikkoa.

Meillä on mahdollisuuksia opiskeluun eri asteilla. Resursseja koulutusmäärien lisäämiseen on myös olemassa, jos todellista tarvetta yhteiskunnallisen hammashoidollisen tuen myötä ilmenee. Todettakoon tässäkin yhteydessä ammattikunnassamme olevan käyttämättömänä työkapasiteettia runsaassa määrin eikä kaikille valmistuville hammasteknikoille ole tarjolla työtä.

Ammattikunnassamme on koettu epäkohdaksi ja huolen aiheeksi, ettei nimitettyyn Hammashuoltokomiteaan otettu edustajaa

hammasteknikoista. Se on nyky-yhteiskunnassa osoitus kypsy-mättömyydestä päätöksentekoon. On todella valitettavaa, että me hammashuoltohenkilöstössä merkittävää erityisaluetta hoitavana ammattikuntana joudumme sivusta toteamaan tehtävän ehdotuksia, joista tehdyt päätökset tulevat ratkaisevasti vaikuttamaan maamme hammashuoltoon ja ammattiimme. Se on omiaan herättämään epäluuloa sellaisissakin asiayhteyksissä, jotka vaikutuksiltaan ehkä olisivat toisin valoitettuina täysin hyväksyttäviä. Toivokaamme, että mielipiteitämme kuullaan ennenkuin komitean mietinnön lopullinen sananmuoto määritellään.

Hyvät läsnäolijat, lausun Teidät hammastekniikkojen koulutustoimikunnan puolesta sydämellisesti tervetulleiksi Hammasteknikkopäiville -81. Erityisesti meitä ilahduttaa, että Hammashuoltokomitean puheenjohtaja prof. Ilkka Paunio on lupautunut avajaisesityksen pitäjäksi.

Professori Ilkka Paunio

Hammasteknikkopäivien loppuksi pidettiin Suomen Hammastekniikkojen Liitto ry:n ensimmäinen varsinainen liittokokous. Liittokokouksen avasi SHL:n puheenjohtaja Kalevi Ilkka. Seuraavassa otteita pj. Ilkan avauspuheesta:

"Minulla Suomen Hammastekniikkojen Liitto ry:n puheenjohta-

jana on kunnia avata tämä I Liittokokous ja toivottaa Teidät tervetulleiksi kokoukseen. Arvoisat Liittokokousedustajat, hyvät naiset ja herrat, ammattiverit.

Suomen Hammastekniikkojen Liiton historiassa kääntyy tänään merkittävä lehti. Suomen Hammastekniikkojen Liiton hallitus saa

Uusi hallitus. Seisomassa vasemmalta: Jukka Salonen, Eija Hägg, Kalevi Virpi, Pekka Koivisto (tj.), Kosti Uusitalo, Jouko Pohjonen, Matti Taiminen, Tapio Lamminen, Kalevi Notkonen. Istumassa vasemmalta: Lars Nordberg, Teppo Koskinen, Kalevi Ilkka ja Mikko Rikkinen.

väistyä ja luovuttaa vastuun tässä kokouksessa valittavalle Keskusliiton Liittohallitukselle. Ottaen huomioon runsaat viisikymmentä vuotta toimineen Liittomme historian on tässä tilaisuudessa katsottava vähän lähimenneisyyteen.

Vallitsevat olosuhteet Liittosamme ovat luoneet organisaatio muutos tarpeen, tämän ei ole sallittu vain tapahtua. Keskustelua ja yrityksiä on ollut peräti 60-luvulta saakka. Ottaessani vastaan SHL:n puheenjohtajan tehtävät 3 vuotta sitten, SHL oli siinä tilassa, että jotain oli pakko tehdä. Silloisessa hallituksessa ymmärsimme, että organisaatio ei ollut ajan tasalla. Samalla asetin omaksi henkilökohtaiseksi tavoitteekseni I Keskusjärjestön kokoamisen. Vuosien varrella on jouduttu ratkomaan monia muita ammattikuntamme hyvin merkittävästi vaikuttavia kysymyksiä.

Hammaslääketiede -81 ei ole kaikilta osiltaan tyydyttänyt ammattikuntaa. Suuntaus, että luennot ja kokous ahdetaan samalle

päivälle, ja että hammasteknikot eivät saa osallistua praktiikkaa käsitteleville luennoille, on saatava muuttumaan. Tästä on jo näiden päivien aikana käyty neuvotteluja ja Suomen Hammaslääkäri-seura, päivien järjestäjänä suhtautuu asiaan ymmärtävän myönteisesti, mutta Hammaslääkäriliitto ei suostune ja tietänette – tässä kummittelee vain EHT-kysymys. Käsitteeksi mukaan on paikaisesti päästävä periaateratkaisuun, jatkammeko näin, vai järjestämmekö omat päivät. Tiedämme, että yksinomaan hammaslääkäri ei pysty opettamaan hammasprotetiikkaa, joten on kysyttävä tarvitsemmekö oman koulutuksemme ympärille tämän kaltaiset puitteet, joissa olemme kuin "hyrryllä".

Tulevaisuudessa on pyrittävä parantamaan ammattikuntamme sisäistä henkeä, on pyrittävä kollegiaalisuuteen ja solidaariseen toimintaan. Tällaisen hengen elvyttäminen on juuri eräs Keskusliiton tärkeimmistä tehtävistä."

Keskusliitto ry:n ensimmäisessä liittokokouksessa valittiin Keskusliiton I puheenjohtajaksi Kalevi Ilkka. puheenjohtajaa valittaessa esittivät jäsenliitot omat ehdokkaansa: Erikoishammasteknikkoliitto Matti Juntunen, Hammaslaboratorioliitto Mikko Rikkinen ja Hammastekniset Teppo Koskinen. Tässä vaiheessa pidettiin neuvottelutauko, jonka jälkeen ehdokkaat vedettiin takaisin ja uudeksi ehdokkaaksi esitettiin Kalevi Ilkka, jota kaikkien liittojen kokousvaltuutetut kannattivat. II puheenjohtajaksi valittiin Mikko

Rikkinen ja III puheenjohtajaksi Teppo Koskinen. Liittohallituksen muiksi jäseniksi valittiin Erikoishammasteknikkoliitosta Tapio Lamminen, Jouko Pohjonen ja Kalevi Notkonen, varalle Matti Sänkiäho, Kalevi Valo ja Leena Pihlflyckt.

Hammaslaboratorioliitosta Lars Nordberg, Kosti Uusitalo ja Matti Taiminen, varalle Matti Närö, Mauri Sandström ja Anssi Leppäkumpu. Hammasteknisistä Kalevi Virpi, Eija Hägg ja Jukka Salonen, varalle Helena Savontie, Pekka Lehtonen ja Jari Lehesaari.

Hammasteknikkojärjestöjen johtokunnat ja toimihenkilöt

Suomen Hammasteknikkojen Keskusliitto ry

Katso sivu 6

Hammaslaboratorioliitto ry

Puheenjohtaja Lars Nordberg puh työ 90-407400
Mikko Rikkinen puh työ 937-40611
Anssi Leppäkumpu puh työ 90-443419
Lauri Roine puh työ 953-10749
Mauri Sandström puh työ 90-491620
Arne Leinonen puh työ 90-627211
Jorma Päivinen puh työ 971-123866
Harri Aalto puh työ 954-24366
Kosti Uusitalo puh työ 90-487972
Toiminnanjohtaja Tapio Vasara puh 90-6943866

Erikoishammasteknikkoliitto ry

Puheenjohtaja Matti Juntunen puh työ 90-285812
Timo Juutinen puh 980-41253
Veli Heikkinen puh 981-222560
Eero Rissanen puh 971-162257
Eerikki Vuorimies puh 931-28457
Jouko Pohjonen puh 90-718122/21

Hammastekniset ry

Puheenjohtaja Jukka Salonen puh 90-424144
Sihtööri Eija Hägg puh 90-499010
Varapj Kalevi Virpi puh 90-639197
rahastonhoitaja Marjukka Uuttu puh 918-305327
Pekka Lehtonen puh 90-337241
Jari Lehesaari puh 90-539126
Helena Savontie puh 90-607623
Teppo Koskinen puh 90-531518
yhdysmies Sointu Helenius puh 931-615339
yhdysmies Lea Surakka puh 921-433217

SHL:n talvikisat Hämeenlinnassa 14. — 15. 3. 1981

13 vuoden tauon jälkeen oli SHL:n talvikisaisännäksi jälleen valittu Hämeenlinna ja paikallinen hammasteknikkoseura, jonka kisatoimikunta saikin varattua kisapikat, hotellit ym. samalle viikonvaihteelle maaliskuussa, jolloin uskottiin aurinkoisen kevätään seuraavan luontaisetuna mutta järjestelyjä. Toisin kuitenkin kävi. Kisalauantaita vasten yöllä alkanut sakea lumipyry sotki monenlaisia suunnitelmia, eikä vähiten tiellä liikkujien aikatauluja, puhumattaakaan hiihtolauduista. Hiihtokilpailut oli määrä aloittaa puolilta päivin ja latujen paikalla oli aamulla umpihanki ja lisää tuli taivaalta. Toimeliaat järjestäjät ja nykyajan laduntekniikka pitivät kuitenkin huolen siitä, että ladut kilpailun alkaessa olivat erittäin hyvin hiihdettävissä, vaikkakaan eivät kiitettävässä kunnossa. Ilmoittautumisajasta luonnollisesti tingittiin ajokelit huomioiden ja kaikki hakukat saatiin matkaan ainakin jälki-ilmoittautuneina. Osanotto hiihtoon oli ennätysmäisen runsas, erityisesti ikämiesten osuus oli huomattavan suuri aikaisempiin vuosiin verrattuna. Yleisen sarjan mestaruus kuului tänäkin

vuonna hyvällä ajalla Turun Veijo Kesäselle ja edellisvuotisia nimiä kärkipaikoilta löytyi valtaosa. Ikämiesten tiukka kärkitaistelu ratkesi Kalevi Ilkan hyväksi muutamia sekunteja ennen Heikki Saloa. Ikämieskilvan kärjen kova taso oli tasapäinen yleisen sarjan kärjen tason kanssa ja koska ikämieshiihtäjien lukumääräkin oli lähes kaksinkertaistunut, olisi varmasti vastaisuudessa mielekästä järjestää oma sarja yli-ikämiehillekin. Ammattikuntamme kuntoihme, Jussi Rajamäki, kyllä näkyy pärjäävän hienosti sarjassa kuin sarjassa. Naisten sarjassa meni mestaruus niinkään edellisvuoden malliin Katariina Valjakan mukana Mikkeliin. Lapsiakin hiihdätettiin neljässä eri sarjassa. laobaratorio-kohtaisen joukkuekilpailun voiton vei Prodent Helsingistä.

Saunomisen jälkeen ei hiihtäjille paljon aikaa jäänytkaan ennen seuraavia lajeja: keilailua ja squashia. Keilahallilla käytiin kuuuden sarjan kilpailu, jonka selvitti edukseen Keuruun Markku Laine lähennellen paritulosta. Ainoana naiskilpailijana Ursula Alestalo piti huolen siitä, että häntäpäin sijat jaettiin miesten kesken.

"Iltakilpailun" osanottajia.

Squash-tallilla aloitettiin kilpailu uudesta Hammastekniikan lahjoittamasta kiertopalkinnosta. Kilpailulle on nimeksi annettu Väline-Cup ja sen onnistumiseen vastaisuudessakin on lahjoittaja luvannut myötävaikuttaa. Edellisvuotisen osanottajajoukon lisäksi olisi komea palkinto ansainnut enemmänkin uusia nimiä ottelu-kaavioon, vaikka täyden työn saivat loppuotteluihin selvinneet nytkin tehdä. Helsingin Kosti Uusitalolle ei tänäkään vuona parempaa löytynyt ja B-sarjan parhaaksi otteli Olli Heinonen niinkään hel-

singistä. Naisten valtikka lepää edelleen vakaasti Tuula Laakso-

sen hallussa. Päivän päätteeksi kokosi "iltakilpailu" ravintola Linnanvoudissa valtaosan kisavieraista rentoutumaan ruoan, tanssin ja virvokkeiden kera kunkin omaan tahtiinsa. Sunnuntaille ei sitten kilpailula-jeista jäänytkaan muuta kuin uinti uimahallissa. Aamuvarhainen ajankohta oli tälle kilpailulle luonnollisesti epäkiitollinen, koska palautumisaika iltakilpailuista ei ollut riittävä. Osanotto kärsikin selvästi tästä, mutta terävin uintikärki

Uintikilpailuun osallistujia.

osasi kyllä ajoittaa kuntonsa oikein tähänkin kilpaan. Vanhat tekijät, Jukka Lindqvist yleisessä ja Pentti Alestalo ikämiehissä, kauhoivat tiuhimpaan tahtiin. Naisten paras oli Leena Punakivi. Sitten olikin jäljellä vain kisojen huipentuma eli palkintojen jako Linnanvoudissa. Mitalit ja kunnia annettiin niille, joille se kuului ja hammastekniikkoseuran antaman tuen ansiosta ei kenenkään tar-

vinnut lähteä kotimatalle tyhjin vatsoin.

Kisatoimikunta haluaa kiittää kaikkia mukana olleita ennätysmäisestä osanotosta sekä hammastekniikkoseuran arvokkaasta tuesta kisojen onnistumiselle.

Paikallinen hammastekniikkoseura toivottaa Teidät kaikki tervetulleeksi jälleen Hämeenlinnaan kesäkisojen merkeissä elokuussa.

A. A.

TULOKSET:

HIIHTO

Yleinen 10 km: 1) Kesänen Veijo Turku 30.59, 2) Litmanen Antero Savonlinna 33.25, 3) Ollikka Pentti Kuopio 34.15, 4) Savolainen Matti Helsinki 36.35, 5) Uusitalo Kosti Helsinki 37.19, 6) Kerttula Olli Helsinki 37.41, 7) Kukkonen Timo Pudasjärvi 38.24, 8) Kainulainen Hannu Saarijärvi 38.36, 9) Riska Lasse Helsinki 38.43, 10) Nyman Matti Järvenpää 40.19, 11) Pekkala Jorma Pyhäsalmi 41.11, 12) Weckström Tom Helsinki 41.23, 13) Porali Pekka Lap-

peenranta 43.03, 14) Povelainen Seppo Mikkeli 43.06, 15) Karila Juhani Vantaa 43.55, 16) Huttunen Jarmo Hyvinkää 44.02, 17) Järvinen Markku Tampere 44.06, 18) Holthöfer Henry Helsinki 44.50, 19) Ansa-harju Sakari Turku 44.55, 20) Tamminen Simo Hyvinkää 45.02, 21) Loukonen Harri Turku 46.05, 22) Järvelä Arto Helsinki 46.39, 23) Harjama Lasse Helsinki 46.49, 24) Laine Jouko Keuruu 50.33, Laine Kimmo Keuruu 50.33, 26) Bäckman Janne Helsinki 54.36.

Ikämiehet 10 km: 1) Ilkka Kalevi Oulu 33.03, 2) Salo Heikki Varkaus 33.12, 3) Loppukaarre Jorma Savonlinna 34.54, 4) Peltonen Reino Helsinki 35.10, 5) Rajamäki Jussi Tampere 35.57, 6) Rinteenpää Olavi Kerava 37.23, 7) Forsberg Altti Pori 40.19, 8) Notkonen Kalevi Kirkkonummi 40.39, 9) Heinänen Allan Turku 41.16, 10)

Hedberg Bror Lahti 42.25, 11) Fagerström Risto Valkeakoski 42.28, 12) Hynninen Kallervo Mikkeli 43.02, 13) Saarinen Niilo Tampere 43.19, 14) Kasurinen Kalevi Forssa 44.05, 15) Koskinen Teppo Helsinki 44.40, 16) Ikonen Pentti Hyvinkää 47.26, 17) Salminen Leo Helsinki 48.05, 18) Autio Pentti Pori 48.53, 19) Sani Kai Helsinki 48.56.

●●● HIIHTO

Naiset 5 km: 1) Valjakka Katriina Mikkeli 18.17, 2) Lohjala Mari Savonlinna 18.57, 3) Väätäinen Pirkko Helsinki 19.05, 4) Heinänen Annikki Turku 23.15, 5) Myllys Merja Tampere 23.16, 6) Kiviluoto Raili Helsinki 23.34, 7) Tervakoski Sirkka Hyvinkää 25.38, 8) Porali Kirsti Lappeenranta 27.46, 9) Harjama Eva-Rita Helsinki 30.15, 10) Pesonen Airi Helsinki 31.10, 11) Taiminen Hillevi Turku 31.31, 12) Punakivi Leena Vantaa 32.23.

Pojat yli 10 v. 2,75 km: 1) Korkeala Tapani Mänttä 14.18, 2) Punakivi Petri Vantaa 15.33, 3) Punakivi Harri Vantaa 15.35, 4)

Heikkonen Harri Hämeenlinna 15.47, 5) Räisänen Antti Tampere 16.35, 6) Forsberg Peter Pori 16.54.

Tytöt yli 10 v. 2,75 km: 1) Korkeala Tuuliikki Mänttä 14.54, 2) Ilkka Heli Oulu 15.43, 3) Hedberg Mia Lahti 18.49, 4) Laukonen Katri Turku 20.09.

Pojat alle 10 v. 1 km: 1) Uusitalo Ilkka Helsinki 7.24, 2) Ilkka Miika Oulu 11.16, 3) Koskela Olli Jyväskylä 14.31.

Tytöt alle 10 v. 1 km: 1) Väätäinen Mari Helsinki 5.03, 2) Väätäinen Minna Helsinki 5.59, 3) Punakivi Riikka Vantaa 6.01, 4) Porali Hanna Lappeenranta 6.36, 5) Porali Liisa Lappeenranta 8.44, 6) Koskela Katriina Jyväskylä 17.00.

●●● SQUASH

Miehet A-sarja: 1) Uusitalo Kosti Helsinki, 2) Järvinen Markku Tampere, 3) Kerttula Olli Helsinki, 4) Nyman Matti Hyvinkää, 5) Heinänen Timo Turku, Jouhki Erkki Järvenpää, Kevo Karri, Packalen Raimo Seinäjoki.

B-sarja (plate): 1) Heinonen Olli Helsinki, 2) Syrjänen Kari Hämeenlinna, 3) Koivisto

Pekka Helsinki, 4) Vainionpää Tapani Kokemäki, 5) Karila Juhani Helsinki, Laakso Pentti Heinola, Nikkinen Pekka Helsinki, Porali Pekka Lappeenranta.

Naiset: 1) Laakkonen Tuula Helsinki, 2) Kiviluoto Raili Helsinki, 3) Nokkala Riitta Järvenpää.

●●● UINTI

Miehet 50 m: 1) Lindqvist Jukka 29,8 Lahti, 2) Pekkala Jorma 33,8, 3) Holthöfer Henry 41,1 Helsinki, 4) Kerttula Olli 43,3 Helsinki, 5) Salminen Marko 1.19,0 Helsinki.

Ikämiehet 50 m: 1) Alestalo Pentti 34,1 Helsinki, 2) Mähönen Seppo 35,2 Mikkeli, 3) Jouhki Erkki 45,2 Järvenpää, 4) Salminen Leo 45,6 Helsinki, 5) Sani Kai 56,4 Helsinki.

Naiset 50 m: 1) Punakivi Leena 1.01,0 Helsinki, 2) Koivisto Kati 1.37,3.

●●● KEILAILU: 6 sarjaa

1) Laine Markku Keuruu 1182, 2) Vanhanen Antero Kotka 1138, 3) Ahonen Elis Tampere 1114, 4) Sahlsten Antero Turku 1112, 5) Reunamo Jouko Turku 1041, 6) Lehtonen Aulis Turku 1038, 7) Valo Kalevi Helsinki 1032, 8) Mähönen Seppo Mikkeli 1024, 9) Bang Nils Helsinki 1022, 10) Forsberg Altti Pori 1019, 11) Alestalo Ursula Helsinki 1013, 12) Korkeala Asko Mänttä 999, 13) Karusuo Olavi Helsinki 990, 14) Heikkonen Esko Turku 957, 15) Raitila Arne Vaasa 956.

●●●
Hämeenlinnan Seudun Hammasteknikkojen Seura haluaa kiittää seuraavia hammastarvikeliikkeitä niiden SHL:n talvikisojen kisatoimikunnalle antamasta arvokkaasta tuesta kisajärjestelyjä varten:

Hammastarvike Oy
Hammas Oy
Oriola Oy Hammasväline
Plandent Oy
Oy Dentaldepot Ab

Servident Oy
Lääkintämuovi Oy
Veikko Auer
Dental-Service Nick Oy
Dental-Systems Oy

Turussa hiihettiin

Saimme viettää hauskan ulkoilupäivän talvisissa olosuhteissa kilpailujen merkeissä täällä Länsirannikolla. Lumi ja ladut säilyivät vielä kisojen jälkeenkään, eikä viimeksi lähteneidenkään tarvinnut lumen sulamisen pelossa kiirettä pitää. Osanottajia ja kannustajia oli taasen suuri joukko, vaikka Salpausselän kisat sattuivat samaan aikaan. Lahjomattomina ajanottajina ja palkintojen jakajina toimivat Nils Lagerström, Teppo ja John Helola. Kiitos kaikille mukana olleille ja ennenkaikkea kiitos Oriola Oy Hammasvälineelle, Dentaldepot Oy:lle ja Servidentille hyvästä ja tarpeellisesta tuesta.

Annikki Heinänen otti ensimmäisen kiinnityksen Eht. Allan Heinänen lahjoittamaan naisten kiertopalkintoon. Kiitos lahjoittajalle.

Tytöt 2,5 km: 1) Katri Loukonen 14.13.
Pojat 2,5 km: 1) Sami Lehtonen 21.58, 2) Anssi Moberg 30.00.

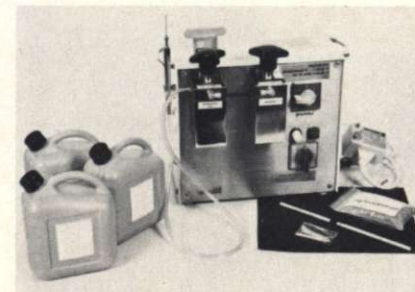
Pojat 5 km: 1) Kai Lagerström 26.58.
Naiset 5 km: 1) Annikki Heinänen 25.12, 2) Hiikka Kylämäki 25.38, 3) Liisa Torkkeli 27.36.

Miehet 5 km: 1) Veijo Kesänen 17.46, 2) Allan Heinänen 21.04, 3) Hannu Moberg 23.18, 4) Sakari Ansaharju 23.34, 5) Harri Loukonen 24.34, 6) Lauri Höglund 27.32, 7) Raimo Lehtonen 29.56, 8) Reino Vaaja 31.13, 9) Leo Nuurinen 32.29, 10) Tuukka Saarikko 33.25, 11) Yrjö Lehtinen.

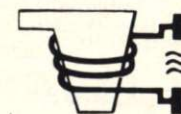
Turun Hammasteknikkoseura

SAKSALAINEN LAATUTUOTE Vesihitsauslaite WL-80

Kaasugeneraattori kehittää $H_2 + O_2$ edullisella palamissuhteella sähköisellä menetelmällä. Käyttökelpoinen juottamiseen ja hitsauslaitteisiin. Liekin lämpötila kohoaa $2600^{\circ}C$:een. 4-portainen tehonsäädin.

linn
elektronik

D 8562 Hersbruck, Schloßplatz 5, W. Germany, Tel. 09151/3031-32, TX 6 24122

Lähempiä tietoja antaa Mikko Rikkinen puh. 937-40611

Valtion Hammasteknikko-opisto harrastaa

Opiston toiminta on laajentunut valtavasti viimeisten vuosien aikana, ja nykyään opistoon tulee yli 80 uutta oppilasta vuosittain. Oppilaiden nopeasta vaihtuvuudesta ja harjoittelujaksojen katkomasta opiskelusta johtuen, eivät oppilaat saa kontaktia toisiinsa enää niin helposti kuin ennen. Tämä on omiaan alentamaan viihtyvyyttä opistolla.

Tätä ongelmaa poistamaan perustettiin rehtori Puron aloitteesta urheil- ja virkistystoimikunta. Toimikunta suoritti oppilaiden keskuudessa mielipidetiedustelun, jonka vastaukset kaikessa kirjavuudessaan osoittivat sen, että toimintaa kaivataan.

Seuraavassa lyhyt katsaus tämän ensimmäisen lukuvuoden kokeiluluontoisesta toiminnasta.

Aloituskokouksessa jäi päällin-

mäiseksi kysymys, kuka tämän kaiken maksaa? Rohkeasti kuitenkin varasimme Suomi-Filmistä neljä elokuvaa ja vuokrasimme projektorin. Näin pyörähti käyntiin elokuvakerho. Liput 5 markkaa ja tupa täyteen väkeä, niin päästän omillemme, laskeskelimme. Laskimme kuitenkin väärin, sillä jääkiekon mm-kisat ja muutaman luokan tenttikiireet, jotka sattuivat päällekkäin kahden filmin kanssa, aiheuttivat katoa katsomossa ja myös lompakossa. Opisto ojensi kuitenkin auttavan kätensä ja näin pelastuimme konkurssilta. Elokuvakerhoa kuitenkin jatketaan, sillä siitä pidettiin oppilaiden keskuudessa, ja huolelisempi esitysaikojen valinta tekee toiminnan kannattavaksi, sen osoittivat ne pari filmiä joiden esitysaikaan ei kilpailevaa toimintaa ollut.

Teppo Koskinen valmistautumassa veden alaiseen tähtystykseen.

Oppilaat osoittivat suurta kiinnostusta erilaisiin vierailuihin ja opintokäynteihin tehtaissa ja oppilaitoksissa, ja niin järjestettiin tutustumiskäynti Arabian keramiikka tehtaalle, jossa vieraili kaksi luokkaa taiteilija Raimo Jaatinen opastamana.

Anders Blom luotsasi luokkansa peräti Ruotsiin saakka, jossa he tutustuivat mm. sikäläiseen hammastekniikan opetukseen.

Urheilupuolella on pelattu jalkapalloa ja opiston mestariksi selviytyi Jouko Pohjosen johdolla ensimmäinen luokka. Pallo tuntui pysyvän sen verran hyvin jaloissa, että rohkenimme haastaa optikko-opiston otteluun, jonka kovan taistelun jälkeen vielä kunniakaasti voitimme 5-2 (1-1). Oman panoksensa voittoon antoivat Hammasvälineen järjestämät yhtenäiset peliasut, sekä tehokas

Pihlajasaaren retkeläisiä.

huoltojoukko, jossa Karusuon Olli hoiteli virvoketarjoilua Plandentin tarjoamin eväin.

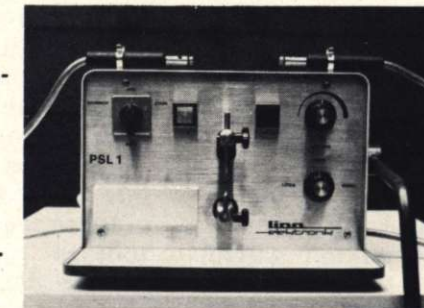
Kevätkauden toiminnan kohokohta oli varmasti opiston ulkoilupäivänä toteutettu kanoottiretki Pihlajasaaren. Retkelle halukkaita ilmaantui niin paljon, että Merimelojat r.y:n meille lainaama kalusto, yli 30 melontapaikkaa, osoittautui riittämättömäksi, ja siksi retki jouduttiin vetämään

kahteen kertaan. Melontamatkaa kertyi yli 10 km, ja liikkeellä oltiin aamukahdeksasta iltaan saakka. Sää suosi molempia retkiä, ja aika kului mukavasti erilaisten pelien, makkaran paiston, auringonoton ja purjelautailun merkeissä.

Näin jälkikäteen tarkastellen tämä lyhyt, muutaman kuukauden toimintajaksoonselvästi osoittanut tämän laatusen toiminnan merkityksen oppilaiden yhteenkuuluvaisuuden parantajana.

SAKSALAINEN LAATUTUOTE Pistehitsaus- ja juotoskoje PSL 1

Tyylikäs sähkökäyttöinen hitsaus- ja juotoskoje kaikkiin Cr-co ja jalometalliseoksiin. Käyttökelpoinen pistehitsaukseen. Valintamahdollisuus kiinteillä tai

liikkuvilla käsinohjattavilla navoilla. Laite on varustettu sähköisellä portaallisella säätimellä. Kojeessa seuraa mukana siirrettävä jalusta.

linn
elektronik

D 8562 Hersbruck, Schloßplatz 5, W. Germany, Tel. 09151/3031-32, TX 624122

Lähempiä tietoja antaa Mikko Rikonen puh. 937-40611

Kuulumisia NTU:n toiminnasta

Pohjoismaisten hammasteknisten liittojen yhteistyöjärjestö Nordisk Tandtekniker Unionin raati kokoontui 22–23. 5. 1981 Osllossa. Raadin jäsenet ovat kokoukseen lähetetyt, eri pohjoismaiden järjestöjä edustavia hammasteknikoita. Raati kokoontui edellisen kerran Kööpenhaminassa 1979 ja sitä ennen Helsingissä 1978.

NTU:n puheenjohtajuus on ollut vuodesta 1980 norjalaisilla eli Alf Erikssenilla, samoin sihteeri ja kanslia on Osllossa.

Vilkaan ruotsalaisen jakson jälkeen ovat norjalaiset aloittaneet verkkaisemmin yhteispohjoismaisten asioiden hoitamisen. Tästä ei ole ollut haittaa, vaikkakin raadin kokousta oli jo ehditty odottaa. Oslon kokouksen asiallistalla oli tulevaisuuden kaavailuja ja NTU:n toiminnan tekemiseksi joustavammaksi ja halvemmaksi jäsenjärjestöille. Tässä asiassa viivytettiin melko pitkään jo kokousta edeltäneenä iltana, jolloin luotiin eri maiden edustajien toimesta vapaamuotoiset katsaukset viimeaikaisiin tapahtumiin pohjoismaissa.

Raadin tehtävänä on tavoitteiden ja asiasisällön luominen seuraavaa kongressia varten. Kongressi päättää kaikista jäsenjärjestöjen tekemistä aloitteista ja valitsee toimihenkilöt seuraaviksi toimintavuosiksi.

Raadin kokouksen yksimieliseksi päätökseksi tuli muuttaa sääntöpykälää toiminnan elävöittämiseksi.

Suomalaisten aikanaan, 1976 tekemä aloite kr.- ja siltaproteesien väriasteikkojen parantamiseksi ei vielä ole saavuttanut valmistajapuolen taholta vastakaikua. Pidetään edelleen kiinni taloudellisista lähtökohdista, vaikka me hammasteknikot olisimme

valmiit tuotteen hintaan ympätyn väriasteikon maksamiseen. Raadin kokous velvoitti johtokunnan toimimaan haluamamme skaalan luomiseksi metallitaustaisia töitämme varten.

ISLANTILAISET hammasteknikot olivat ensimmäistä kertaa mukana NTU:n kokouksessa ja toivat oman tervetulleensa lisäksi kaukaiselta saareltansa. Hammasteknikot ovat Islannissa vasta saavuttaneet itsenäisen ammatin lainsäädännöllisesti. He ovat muuttamassa koulutusjärjestelyjä ja ovat kiinnostuneita NTU:n mahdollisuuksista vaikuttaa asiaan.

Raati päättikin järjestää seuraavan kongressin Reikjavikissa elokuun alussa 1982! Lentomatka Osllossa kestää n. 2,5 tuntia. Kongressiin tullaan järjestämään yhteispohjoismaisen lento, joten eiköhän aleta suunnitella matkaa Islantiin isommalla joukolla. Siellä on tarkoitus olla viikon verran. Ohjelmassa on kongressin lisäksi suunnitteilla jokin kurssi hammastekniikassa, lohikalastusta sekä ratsastusta, kiertoajelua ja tutustumista paikallisiin oloihin.

Pohjoismaisen kanssakäymisen osoittautui jälleen myönteiseksi. Henkilökohtaisilla tapaamisilla on merkitystä erityisesti kun olemme varautumassa alallamme tapahtuviin muutoksiin. Uskoisin että me suomalaiset, syrjässä olevina, saamme suurimman hyödyn toisissa pohjoismaissa tapahtuneesta lainsäädännöllisistä toimenpiteistä joista on saatu käytännön kokemusta. Tarkoitin lähinnä hammashoitovakuutuksen käynnistämistä Ruotsissa ja kaikkea siihen liittyvää. NTU:n koulutustoimikunta kokoontui myös ja pohti ensisijaisesti täydennyskoulutukseen liittyviä asioita. Pohjois-

maisen ministerineuvoston asettama työryhmä on loppusuorallaan ja NTU:lla on sanansa sanottavana tässä asiassa.

Työympäristöryhmä pohti aihepiiriinsä kuuluvia asioita joista edustajanamme ollut Kaius kertoo lisää.

Niin, siitä Islannin matkasta, annamme kuulua kunhan saadaan enemmän tietoja, pohjoismaisesti ja moternisti islanniksi Gon dai.

Lasse

Työympäristömme

Osllossa kokoontui myös NTU:n työympäristöryhmä (arbetsmiljögruppen). Ryhmän puheenjohtaja Elvy Nyqvist Ruotsista teki selkoa miten heillä oltiin edistytty tällä alueella. Hän kertoi, että olisi pyrittävä luopumaan kylmäakryylin käytöstä. Oikomiskojeet heillä valmistetaan nykyään yhä enenevässä määrin keittoakryylita. Se ei johdu ainoastaan työntekijöiden terveyttä ajatellen, vaan myös potilasta ajatellen joka kojetta käyttää. Potilaat ovat yleensä nuoria ja kylmäakryylita valmistetut kojeet sisältävät terveydelle vaarallista jäännösmonomeeria. Siksi yhä useampi hammaslääkäri pyytää kojeensa tehtäväksi keittoakryylita. Eiköhän meillä Suomessakin olisi syytä seurata tätä kehitystä?

Elvy kertoi olevansa työryhmässä, joka laatii käsikirjaa: Hammashoitoteamin työympäristö. Tämä käsikirja valmistuu joskus loka-marraskuussa ja se on tarkoitettu hammaslääkäreille, hoitajille ja tekniikoille. Käsikirjan pohjalta

tullaan järjestämään kurssia tulevaisuudessa. Kirjassa neuvotaan turvallisempia työskentelytapoja, työympäristö ja turvallisuustekijöitä laboratoriot suunniteltaessa.

Tuoteseloste ja terveydelle vaarallisten aineiden merkitsemisessä ollaan Ruotsissa meitä pidemmällä. Kunnalliset laboratoriot eivät esimerkiksi käytä akryylita josta puuttuu nämä merkinnät. Meillä on laki, joka velvoittaa tuotteen valmistajaa ja/tai myyjää merkitsemään tuotteen, joka sisältää terveydelle vaarallisia aineita. Näitä lain tarkoittamia merkintöjä ei meillä pakkausten päällä vielä näe. Eiköhän meidän uusi Keskusliittomme olisi oikea elin puuttumaan tähän epäkohtaan, ja tällä tavalla saada parannusta aikaiseksi. Turvallisen työympäristön luulisi olevan meille kaikille tärkeä asia.

”Miljö terveisin”

Kaj Bergström

HELSINGIN YLIOPISTON HAMMASLÄÄKETIETEEN LAITOKSEEN

työsopimussuhteiseen toimeen **HAMMASTEKNIKOITA** ja **HAMMASTYÖNTEKIJÖITÄ**. Kirjalliset hakemukset pyydetään lähettämään **15. 7. 1981 mennessä** osoitteella Helsingin yliopiston Hammaslääketieteenlaitos, Taloustoimisto, Mannerheimintie 172, 00280 Helsinki 28.

Sydän-Suomen kansanterveystyön kuntainliitossa julistetaan haettavaksi 1.7.1981 klo 12.00 mennessä

HAMMASTEKNIKON VIRKA Y 24 – 26/II pl

Virkaan valittavalta vaaditaan hammasteknikon tutkinto.

Virka on kunnallisen yleisen virkaehtosopimuksen sekä kuntainliiton ohje- ja johtosääntöjen alainen. Eläke-edut määräytyvät Kunnallisen eläkelaitoksen II vaihtoehdon mukaisesti.

Hakemukset virka-, opinto- ja työtodistuksineen osoitetaan terveyslautakunnalle os. Haapasaarentie 18, 44500 Viitasaari. Valittu on ennen viran vastaanottamista esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus terveydentilastaan.

Hammasteknikon toimitilat ovat Viitasaarella. Kuntainliitossa on seitsemän hammaslääkärinä.

Asunnon saamisessa voidaan avustaa.

Lisätietoja virasta antaa vastaava hammaslääkäri Manu Hulkko, puh. 944-85326.

Viitasaarella 1.6.1981

TERVEYSLAUTAKUNTA

KUOPION KORKEAKOULUSSA

on haettavana

HAMMASTEKNIKON TOIMI

1.9.1981 alkaen

Palkkaus 3320 mk/kk + palvelusvuosilisät 7 – 25 % työkokemuksesta riippuen. Tiedustelut hammasteknikko Roima puh. 971-162 257.

Hammaslääketieteen osastolle osoitetut hakemukset tulee toimittaa viimeistään perjantaina 31.7.1981 kello 15.15. mennessä os. Kuopion korkeakoulun hallintovirasto, PL 138, 70101 KUOPIO 10.

Hallintovirasto

ERIKOISHAMMASTEKNIKKOLIITTO RY:n MERKKIKILPAILU

Erikoishammasteknikkoliitto ry. julistaa merkkikilpailun seuraavien sääntöjen mukaan:

Kilpailuun saa osallistua jokainen Erikoishammasteknikkoliiton, Hammastekniset ry:n ja Hammaslaboratorioliiton jäsen.

Kilpailutyöt on piirrettävä yksivärisinä 4 A kokoiselle valkoiselle kovalle paperille tai kartongille.

Kuvion koon (läpimitan) on oltava vähintään 10 cm, mutta ei yli 18 cm.

Samalle paperille on piirrettävä sama kuvio pienennettynä suhteessa 1:5.

Kilpailutöiden määrässä ei ole rajoitusta. Jokainen kilpailutyö on lähetettävä erillisessä kirjekuoressa.

Kilpailutyöt on varustettava vapaasti valittavalla kuusinumeroisella tunnuksella. em. numerotunnus on merkittävä oikeaan alkulmaan samalle puolelle mille kuviot on piirretty. Kuvion ja numerotunnuksen lisäksi ei saa kilpailutyön paperiin olla merkittynä mitään sanallisia tai kuvallisia selvityksiä.

Jokaiseen kilpailutyön sisältävään kuoreen on lisäksi laitettava mukaan suljettu kuori, jossa on sisällä ehdotuksen lähettäjän nimi ja postiosoite ja tarpeellinen määrä postimerkkejä ehdotuksen palauttamista varten.

Mikäli kilpailuun saapuu vähin-

tään 15 ehdotusta suoritetaan yleisen kokouksen yhteydessä kaikkien kilpailijoiden kesken äänestys, jossa kolme eniten ääniä saanutta palkitaan seuraavasti:

I sija	1000 mk
II "	500 "
III "	300 "

Kolmen eniten ääniä saaneen kesken suorittaa kilpailulautakunta valinnan Erikoishammasteknikkoliiton tunnuksiksi. Kilpailulautakuntana toimii Erikoishammasteknikkoliiton hallitus, joka voi käyttää ulkopuolista taideasiantuntijaa apunaan. Lähettäjän nimen sisältämä kuori avataan vasta äänestyksen jälkeen. Erikoishammasteknikkoliiton tunnuksiksi valittu merkin piirtäjä luovuttaa samalla täydellisen ja rajattoman merkin käyttöoikeuden Erikoishammasteknikkoliitolle. Merkin tulisi luonnehtia EHT-liiton toimintaa ja Eht-ammattikunnan työtä ja olla suunniteltu siten, että sitä voitaisiin käyttää lomaketunnuksena ja ammattitunnuksena.

Kilpailu päättyy 31.12.1981.

Kilpailutyöt tulee lähettää osoitteella:

Suomen Hammasteknikkojen Keskusliitto ry.
EHT:n merkkikilpailu
Mannerheimintie 52 A 1
00260 Helsinki 26

Erikoishammasteknikkoliiton hallitus

Erikoishammasteknikkojen ensimmäinen täydennyskoulutuskurssi

Erikoishammasteknikkojen täydennyskoulutuskurssia on kaivattu ammattikunnan keskuudessa jo muutamia vuosia.

Ensimmäiset erikoishammasteknikot ovat valmistuneet jo runsaat 15 vuotta sitten Nokiantien opetustiloista ja sittemmin kolmesta muusta osoitteesta.

Pitkän ajanjakson työskentely ilman täydennyskoulutusta ja tietoa ammatissa tapahtuvista muutoksista ei liene kenellekään eduksi. Erikoishammasteknikkojen jaoston kokouksissa oli esitetty toivomuksia kurssin järjestämiseksi antamaan EHT:n täydennyskoulutusta.

Asiasta on keskusteltu ja tehty päätöksiä monissa kokouksissa sittemmin Keskusjärjestön alkaessa muodostua Erikoishammasteknikkoliiton ja koulutustoimikunnan kokouksissa.

Erikoishammasteknikkokurssin johtaja Märten Segercranz ja VHO:n opettaja Jouko Pohjonen lupautuivat suunnittelemaan kurssin opetusohjelman ja toteut-

tamaan sen käytännössä. Käytännön toteutukseen osallistui myös VHO:n opettaja Kari Markkanen.

Opetustilakysymys ratkaistiin siten, että Koulutustoimikunta esitti pyynnön Opiston johtokunnalle viime keväänä kurssitilojen järjestämiseksi opiston tiloista. Opiston johtokunta päätyikin myönteisen ratkaisuun ja sovelti tilojen käytössä AKH:n määräyksiä. Kurssi on tarkoitettu n. 5 v. tai sitä kauemmin valmiina olleille EHT:lle ja sen tarkoituksena on opettaa työmenetelmiä, joita käytetään tänä päivänä potilaalle kokoproteeseja valmistettaessa.

Ensimmäinen kurssi pidettiin 3.–4.4. ja sille osallistui 13 oppilasta. Opetusohjelma toteutettiin kahtena päivänä ja aika oli täytetty todella asialla. Teoreettinen opetus oli saatettu mielenkiintoiseen, havainnolliseen asuun ja oli merkillepantava, että henkilöt, jotka puhuivat, olivat olleet pitkiä aikoja työnsä parissa ja omasivat selkeän kuvan alansa tämän hetken teoreettisesta tiedosta.

Täydennyskurssin opettajat ja osanottajat vas. Kari Markkanen, Jouko Pohjonen, Märten Segercranz, Reino Peltonen, Virva Zanon, Olli Manninen, Jorma Orell, Veikko Mattila, Bertil Östberg, Matti Juntunen, Risto Fagerström, Pentti Vuoristo, Kalervo Ingalsuo, Joha-Erik Sulkakoski, Markku Laine ja Yrjö Rautiala.

Hyvin suunnitellut harjoitustyöt oli kurssilaisten mahdollista toteuttaa kohtuullisella ponnistuksella lähes määräajassa. Töitä oli tilaisuus tarkastella ja arvostella jopa katsoa ja sovittaa potilaan suuhun.

Meidän kurssilaisten keskuudessa vallitsi tyytyväisyys, sillä

opimme kaavioiden merkityksestä keskiaseman määritykseen, tiukan artikulaatio-opin vastaisia tietoja sekä pitkän keskipurennan hionnan salaisuuksia ja samalla saimme tutustua Valtion Hammasteknikko-opiston uusiin tiloihin.

M. J.

Tutkimus erikoishammasteknikon työstä ja potilaista

Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimusosasto on suorittanut 4. – 10. 5. 1981 erikoishammasteknikon työtä ja potilaita koskevan tutkimuksen.

Tutkimukseen on ollut syytä, koska valtioneuvosto on asettanut 21. 8. 1980 hammashuoltokomitean, jonka tehtävinä ovat mm. laatia vaihtoehtoisia ratkaisumalleja aikuisväestön hammashuollon kehittämiseksi. Erikoishammasteknikoiden HT-lain mukaisesti itsenäisesti valmistamat hammasproteettiset työt suoraan niiden käyttäjille ovat jääneet aikaisemmissa tutkimuksissa huomiotta erillisenä ryhmänä.

Komiteatyöskentelyn tavoitteina on tasoittaa hammashuolto- palveluiden tarjontaa alueellisesti, saada hammashuolto- palveluiden käyttö jakaantumaan paremmin tarpeen mukaisesti, mikä merkitsee lähinnä alempien tuloluokkien saamista käyttämään palveluja

nykyistä enemmän, tasata palvelujen käytöstä aiheutuvia kustannuksia oikeudenmukaisesti ja selvittää eri ratkaisumallien vaatimat voimavarat ja kustannukset sekä niiden jakautuminen.

Kyselytutkimukseen on valittu satunnaisesti noin joka 4. erikoishammasteknikko. Tutkimuksella pyritään kartoittamaan erikoishammasteknikon työskentelyn nykytilanne. Tällöin voidaan ennakoida eri ratkaisumallien euraukset kustannusten ja palvelumahdollisuuksien kannalta.

Sosiaali- ja terveysministeriöstä saadun tiedon mukaan erikoishammasteknikot ovat osallistuneet tutkimukseen hyvin. Myös potilaat ovat postittaneet heille täytettäväksi ja palautettaviksi jätetyt kaavakkeet tyydyttävässä määrin.

Jäämme odottamaan suurella mielenkiinnolla tutkimusten tuloksia.

Mauno Elomaa Erikoishammasteknikkoliiton kunniapuheenjohtajaksi

Erikoishammasteknikkoliitto on vuosikokouksessaan 27.3.1981 päättänyt kutsua Mauno Elomaan Erikoishammasteknikkoliiton kunniapuheenjohtajaksi.

Mauno Elomaa on toiminut hammasteknisellä alalla puoli

vuosisataa. Liiton sihteerinä v. 1950 – 1958, puheenjohtajana v. 1958 – 1968 ja toiminnanjohtajana 1968 – 1978. Lääkintöhallituksen asettaman Hammasteknikkojen Pätevyystutkijalautakunnan sihteerinä v. 1951 – 1974. Kurssin

Mauno Elomaa

johtajana ja opettajana v. 1952 – 1958. Hammasteknikkojen jatkokurssitoimikunnan jäsenenä v. 1966 – 1978. Avustuskassan puheenjohtajana. Hammasteknikkolakikomiteassa v. 1960 – 1962. Hammasteknikkoasetustoimikunnassa v. 1964. "Hammasteknikko" lehden päätoimittajana v. 1954 – 1976. Erikoishammasteknikkokurssin ylitseurustajana v. 1966 – 1970, ja vuosien 1972 – 73 Valtion hammasteknikkokoulun erikoishammasteknikkokurssin laboratorioteknikkona. Erityisen suurena on pidettävä Mauno Elomaan itsenäisen hammasteknikon ammatin hyväksi tekemää vuosikymmeniä jatkunutta päivittäistä työtä. Merkittävimpiä hetkiä tässä työssä on ollut hammasteknikkolain hyväksyminen eduskunnassa v. 1964. Lain tekstillä määriteltiin silloin, kuka on hammasteknikko ja mikä on hänen työkenttensä. Näihin päiviin asti voimme sanoa lain toimineen hyvin. Silloiset suunnitelmat ja ajatukset, jotka ovat olleet lain pohjana, ovat turvanneet kasvavalle ammattikunnallemme koulutuksen, paikan yhteiskunnassa ja toimeentulon.

Erikoishammasteknikkoliitto ry. on pyytänyt 6.5.1981 Mauno Elomaata kunniapuheenjohtajakseen, koska hän pitäväikäisellä toiminnallaan ja tuellaan on edistänyt voimakkaasti ammatillisia pyrkimyksiä ja hammasteknikoiden asemaa itsenäisenä ammattikuntana. Liiton edustajat vierailivat Mauno Elomaan kotona ja lausuvat tilaisuudessa mm.: EHT-liitto haluaa kutsua Sinut Mauno Elomaa ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajakseen, niiden ansioiden perusteella, jotka olet ammattikunnan hyväksi tehnyt. Me arvostamme sitä suunnatonta työmäärää vaivaa ja aikaa, jonka olet omasta, perheesi ja ammattityöajastasi siirtänyt ammattiveljemme ja tulevien hammasteknikoiden hyväksi. Rva Sirkka Elomalle lausuimme kiitoksemme kukkien kera ja sanoin, ettei miehen suuret ponnistukset ja saavutukset synny ilman hyvän ja myöntäväisen vaimon suostumusta. Mauno Elomalle luovutimme kotimaisesta visakoivusta valmistetun kunniapuheenjohtajan nuijan.

M. J.

Mauno Elomaa kiittää

Kiitän huomion osoituksesta, jonka kohteeksi minut on kutsuttu. Hammasteknikoiden asiat ovat olleet työkenttänäni pitkät ajat ja aina lähellä sydäntäni.

Toivon, että Erikoishammasteknikkoliitto ja myös koko hammasteknillinen ala menestyy ja säilyy hammasteknikoiden käsissä. Toivon, että teillä hammasteknikoilla riittää edelleen ymmärrystä nähdä työskannan eri osina, ja myös kokonaisuutena. Teillä edelleen riittää taitoa kohdistaa työnne voima oikein, luodaksenne riittävät tasapainoiset palvelut pienelle kansallemme, ja kuitenkin saavuttaa ja säilyttää itsenäisyys omissa asioissanne.

Uudesta työehtosopimuksesta

Uusi työehtosopimus on vihdoin ja viimein valmistunut. Uudessa työehtosopimuksessa on erityisesti huomattava

- sopimuskausi on kasivuotinen päättyen 28.2.1983.
- ensimmäinen palkankorotus tuli voimaan 1.4.1981
- palkkasopimukseen on otettu hammaslaborantteja varten oma palkkaryhmitys
- **1 § soveltamisala:** entinen
- **2 § työsuhteen syntyminen ja päättymisen:** entinen
- **3 § TYÖAIKA:** kaksi muutosta: lepoaika voidaan sopia työntekijäkohtaisesti myös puolen tunnin pituiseksi ja kyseinen lepoaika tulee antaa klo 10.30–13.30 välisenä aikana. Lepoaika on sama kuin ruokatunti.
- **4 § yli- ja sunnuntaityökorvaukset:** entinen
- **5 § VUOSILOMA:** lisätty talvilomaa koskeva 3. kohta vuosiloman ansaitsemisesta 1.4.1983 jälkeen
- **6 § SAIRAUS- JA ÄITIYSAJAN PALKKA:** sairausajan palkan maksuajanjak-

soja on pidennetty ja uutena määräyksenä on velvollisuus maksaa synnytysloman ajalta palkkaa kuten sairaustapauksissa edellyttäen, että työsuhte on jatkunut vähintään 6 kk ennen synnytystä

- **7 § SUOJALAITTEET:** on otettu uusi hiontapölyä koskeva maininta
- **8 § TYÖHUONEET:** sanamuotoa on täsmennetty
- **9 § työasu:** entinen
- **10 § ryhmähenkivakuutus:** entinen
- **11 § NEUVOTTELUJÄRJESTYS:** toukokuun loppuun mennessä tullaan neuvottelemaan ns. yhdysmiessopimus, jonka edellyttämät muutokset on kirjattu neuvottelujärjestyskohtaan
- **12 työtaistelutoimenpiteet:** entinen
- **13 § työehtosopimuksien ja lakien nähtävänä pito:** entinen
- **14 § sopimuksen voimassaolo:** sopimus astui voimaan 1.4.1981 ja on voimassa 28.2.1983 saakka.

Hammaslaboratorioliitto ry
Hammastekniset ry

AMMATINHARJOITTAJAN HENKILÖVAKUUTUKSET JA VAKUUTUSTEN KESKITTÄMINEN

Yksityisyrittäjän ja ammatinharjoittajan kohdalla vakuutustarve muodostuu periaatteessa samalla tavalla kuin palkanauttija. Paljonko vakuutustarvaa ammatinharjoittaja sitten tarvitsee? Kysymyksen ei voida antaa yksiselitteistä vastausta tai nyrkkisääntöä. Periaatteena on jokoisen kohdalla se, että vakuutustarve koostuu kahdesta osasta: turva jonka hän tarvitsee perheen huoltajana ja turva, joka korvaa liiketoiminnan keskeytymiskulut. Tätä jälkimmäistä osaa voitaisiin nimittää vaikka "yrittäjän keskeytysvakuutukseksi" vahinkovakuutustermiä lainataksemme. Tästä turvatarpeesta pystyy vain ammatinharjoittaja itse antamaan parhaat tiedot ja laskentaperusteet.

Tarvelaskelman toisen puolen muodostaa perheenhuoltajan rooli. Perusajatukseksi on: henkivakuutus pitää mitoitaa siten, että perheen elintaso säilyy huoltajan kuolemasta tai työkyvyttömyydestä huolimatta. Käytännön kokemuksen perusteella voidaan todeta, että perheen

huoltajan henkivakuutustarpeeksi muodostuu vähintään 1–2 vuoden tuloja vastaava määrä lisätynä summalla, jolla voidaan maksaa perheen velat.

Taulukossa toistuu varsin usein sana Samposopimus. Mikä se sitten on? Se on vakuutussovellutus. Ammatinharjoittajan Samposopimus, minkä avulla voidaan samalla kertaa hoitaa ammatinharjoittamiseen ja kotitalouteen liittyvät vakuutukset. Se on uusi, edullinen kokonaisratkaisu ja samalla myös uusi vakuutusten hoitotapa.

Ammatinharjoittajan Samposopimus on tarkoitettu itsenäiselle ammatinharjoittajalle ja yksityiselle liikkeenharjoittajille. Yhteisöt ja yhtiömuotoiset eivät voi kuulua tämän sopimuksen piiriin. Jotta sopimus on mahdollista tehdä, tarvitaan kolme vakuutusta tai vakuutuspaketti + yksi vakuutus. Järjestelmään ei kuitenkaan voida sisällyttää lakisäätteistä tapaturmavakuutusta, työkyvyttömyysvakuutusta ei liioin

matka- ja mopedivakuutusta eikä kuljetusvakuutusta.

Sekä ammattiin liittyvät että perheen vakuutukset kootaan yhdeksi vakuutus kirjaksi. Se antaa selkeän kuvan vakuutus turvasta ja sen riittävydestä. Jos muutoksia tapahtuu lähetetään uusi ajan tasalla oleva vakuutus kirja. Sopimuksen tehneellä on oikeus hakea edellisiä Samposopimuksen henkilövakuutuksia.

Monellakaan ammatinharjoittajalla ei ole aikaisemmin ollut mahdollisuutta liittyä ryhmähenkivakuutuksiin, jotka ovat edulli-

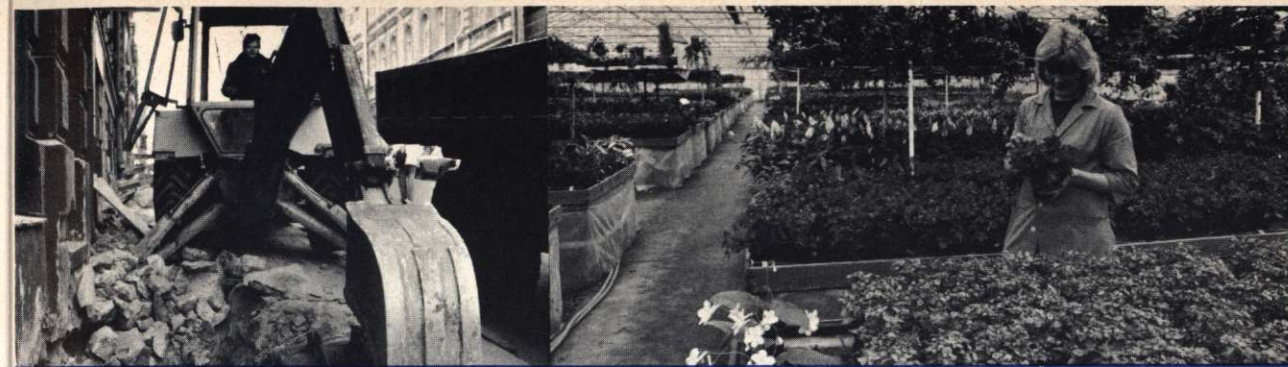
sin vaihtoehto hankkia henkilövakuutus turvaa. Se mahdollisuus tulee Samposopimuksen myötä. Ja vielä eräs etu: vakuutusmaksut jaetaan neljään erään ilman lisäkustannuksia ja haluttaessa tehdään yhteneväisiksi vakuutuksenottajan tilikauden kanssa, mikä on omiaan helpottamaan ammatinharjoittajan kirjanpitoa.

Tehtyjen sopimusten määrä, samoin kuin asiakkailta saatu palaute osoittaa, että aikoinaan radikaalina pidetty uudistus on ollut oikeaan osunut toimenpide.

Alla oleva taulukko on eräs esimerkki siitä, miten ammatinharjoittajan vakuustarve saattaa rakentua.

Esimerkki ammatinharjoittajan henkilövakuustarpeesta

Riski	Vakuustarve	Tuote
A. Kuolemantapaus — Perheen huoltajan	Perhekohtaiset velat 50 000	Samposopimus 100 000
	Kakden vuoden ansiotulo 90 000	
— Ammatinharjoittajana	Yrittäjyyteen kohdistuvat velat 60 000	Yksilöllinen henkivakuutus 100 000
	200 000	200 000
B. Pysyvä työkyvyttömyys — Perheen huoltajana	Perhekohtaiset velat 50 000	Samposopimus 100 000
	Kahden vuoden ansiotulo 90 000	
— Ammatinharjoittajana	Yrittäjyyteen kohdistuvat velat 60 000	Yksilöllinen henkivakuutuksen lisävakuutus 100 000
	200 000	200 000
C. Ohimenevä työkyvyttömyys — Perheen huoltajana	Nettotulojen menetys 2 000	Samposopimus 250/pv
	Liikehuoneiston vuokra/kk 500	
— Ammatinharjoittajana	Laitteiden korko ja kuoletus/kk 1 000	Samposopimus 250/pv
	Apulaisen palkka sos. kuluineen/kk 3 500	
	Asiakkaiden menetys 500	
	7 500 = 250/pv	
D. Sairaalassaolo	Hoitokustannukset yksityispotilaana tarpeen mukaan, esim. 150/pv	Samposopimus . 150/pv
E. Tapaturma	Tarvittaessa edellisten täydennykseksi	Täysajan tapaturmavakuutus ilman päiväkorkvauksen omavastuu-aikaa. Samposopimus

Turvaa toiminnan jatkuvuus

Taas uusia etuja

Tee Ammatinharjoittajan Samposopimus

Ammatinharjoittajan Samposopimuksella voit hoitaa keskitetysti sekä ammattiin liittyvät että perheesi vakuutukset. Samposopimuksella saat heti monia etuja.

Säästöedut

- 10 % sopimuslennus 1.4.1981 alkaen muista vahinkovakuutusmaksuista paitsi autovakuutusmaksuista 7 % ja liikennevakuutusmaksuista 5 %
- 2,5 % lisälennus auto- ja liikennevakuutusmaksuista, vaikka maksatkin ne neljässä erässä.
- Ei korkoa maksujen nelieräisyydestä.
- Oikeus liittyä Samposopimuksen edullisiin ryhmähenkivakuutuksiin, jotka ovat noin 40 % edullisempia kuin vastaavat yksilölliset vakuutukset.

Palveluedut

- Kaikki vakuutukset käytännöllisesti yhdellä vakuutus kirjalla.
- Samposopimus pitää sinut aina ajan tasalla.
- Monipuolinen vakuutusasioiden tietolähde – Samposopimuskansio.
- Vakuutuskausi oman tilikautesi mukaan.
- Oma yhteyshenkilö, joka hoitaa asiantuntemuksella kaikki vakuutusasiat. Useimmiten riittää pelkkä puhelinsoitto.

Samposopimuksen ryhmähenkivakuutus on nyt entistä edullisempi. Turvaa korotetaan miehillä 20 ja naisilla 30 %:lla – täysin ilmaiseksi.

Samposopimuksen työkyvyttömyysvakuutuksista voit valita täysin yksilöllisen turvan. Silti maksutaso on selvästi huokeampi kuin vastaavissa yksilöllisissä vakuutuksissa.

Ammatinharjoittajan Samposopimus antaa heti monia etuja. Palauta kuponki kirjekuoressa (1,10 mk:n postimerkki) osoitteella Keskinäinen Vakuutusyhtiö Sampo, Ulla Stenbom, PL 216, 20101 Turku 10. Otamme Sinun yhteyttä.

Haluan lisätietoja

Ammatinharjoittajan Samposopimuksesta

nimi _____

osoite _____

posti-toimipaikka _____

puh. kotiin _____

toimeen _____

SAMPO-YHTIÖT
yhtä lähellä kuin lähin puhelin.

Kustannukset ja kannattavuus

Yritysverotuksessa ilmenevien, edelleenkin olemassa olevien epäkohtien korjaaminen on edellytys suomalaisten yritysten jatkuvalle ja kannattavalle toiminnalle. Verotuksen epäkohdat panevat varsinkin pienyrittäjän uhraamaan suhteettoman suuren osan ajastaan ja työstään verotuskysymysten pohtimiseen, mutta ennenkaikkea irroittamaan yrityksestään niin paljon rahaa veronmaksuun, että yrityksen toiminta ja kannattavuus vaarantuvat.

Yritysverotuksen korjaaminen yrittäjyyttä ja yrittämisen halua tukeväksi sekä lisääväksi on paras väline varauduttaessa vastaanotettavaan edessä hämmöttävää laskusuhdannetta. Varautuminen taantumakautteen merkitsää yksittäisen yrittäjän osalta sitä, että hänellä olisi mahdollisuus varautua pahojen päivien varalle, eli tasata suhdannevaihtelut liiketoiminnassaan.

Verottajan ajatus tuntuu kuitenkin olevan seuraava; verotusta tulisi kiristää jotta työttömyyden hoitoon olisi käytettävissä enemmän yhteisiä varoja.

Toisaalta ajatusta tulisi tutkistella myös toiselta kannalta; voidaan nimittäin sanoa, että juuri verotusta kiristämällä ja väärin suuntaamalla on luotu ja luodaan työttömyyttä.

Sosiaalikulut ovat eräs verotuksen muoto. Verotuksen yhteisummana työntekijä saa käteensä vain kolmanneksen siitä menosta jonka työnantaja joutuu hänen työstään maksamaan; kaksikolmasosaa tilitetään veroina ja sosiaalikuluna yhteiskunnalle.

Harkitessaan uusia työpaikkoja työnantaja näkee työpaikalle tulevan uusien työntekijöiden jäljessä kaksi "kummisetää" jotka eivät tee työtä mutta nostavat palkan. Tämä johtaa ilman muuta työnte-

kijöiden korvaamiseen koneistuksella jota ei rasita kuin kertamaksuinen liikevaihtovero. Sosiaaliturvamaksullahan on tarkoitus ylläpitää saavutettua sosiaaliturvajärjestelmää jonka tarpeellisuus on kiistaton mutta sen kustantamisen sitominen palkkoihin on nimenomaan työnteon rankaisemista huonoin seurauksin työllisyydelle sekä elinkeinojen kehitykselle.

Vuoden 1980 verolasku oli 68 300 miljoonaa markkaa eli laskettuna asukasta kohden 14 265 markkaa. Tämä on 2 083 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lisäksi verotus on entistä selvemmin suuntautunut kulutuksen verottamisesta välittömään, "vastikkeettomaan" verotukseen. Yhteensä verojen ja veroluonteisten maksujen nousu oli 17 % ja laskettuna markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta kokonaisveroaste nousi 0,2 % saavuttaen 36,4 % rajan.

Tulevaisuuden näkymiä huonontaa vielä takavuosina jyrkästi nousseen valtiovelan hoitomenojen kasvu lähivuosina.

Valtion menojen lisäys on ollut kolmen viime vuoden aikana peräti 38,7 % ja tulojen kasvu on ollut samana aikana oleellisesti pienempi eli rajoittunut 24,4 %:iin. Ylivoimainen eläminen on katettu ulkomaisena lainanottona ja tämä lasku alkaa nyt tulla maksuun.

Kaikesta huolimatta monissa ennusteissa on ylistetty Suomen noudattamaa talouspolitiikkaa ja on povattu Suomelle kasvun kärkipaikkoja euroopassa tulevina vuosina. Tästä huolimatta ei tulevaisuuteen tule tuijottaa liian luotavasti. Oleminen kasvun kärkimaita nollakasvuisten tai kansantuotettaan jopa laskevien joukossa ei anna aihetta lopettaa huolta Suomen ulkomaisen kilpai-

lukuun heikkenemisestä jota myös tänä keväänä solmittu nk. Pekkasen paperi murentaa.

Palkkakustannusten nousuksi on arvioitu Pekkas-ratkaisun perusteella tänä vuonna palkkaliikumineen n. 12 % ja ensivuonna n. 8 % + indeksikorotuksen verran. Kun tähän lisätään aiemmista sopimuksista kertyvä n. 5,5 %:n palkkakustannusten nousu tälle vuodelle ollaan jo lukemissa joilla kilpailukykyämme verrattuna tärkeimpään kilpakumppaniimme Ruotsiin on murennettu. Lisäksi huhutaan kesän jälkeen toteutuvasta 12-14 %:n devalvaatiosta Ruotsissa.

Eräänä kustannustasoon voimakkaasti vaikuttavana tekijänä on viime vuosina nk. "tapetille" noussut jatkuvasti helpommin lauennut lakkoase. Kun vuonna 1978 oli työtaisteluita 1 237 kappaletta ja näissä menetettiin 132 000 miestyöpäivää olivat vastaavat luvut vuonna 1979 1 753 ja 243 399 mutta vuonna 1980 luvut olivat jo 2 100 työtaistelua ja 1 700 000 miestyöpäivää. Kuitenkin samana aikana toteutettu työntekijöiden talvilomajärjestelmä on lyhentänyt työvuotta viikolla kaikkien yli kolme vuotta jatkuneiden työsuhteiden osalta.

Heikentyneeseen kannattavuuteensa ovat yritykset hakeneet apua kilpailun rajoittamisesta. Viime vuosina on vapaasta kilpailusta luovuttu toimialarationalisoinnin, kansallisen protektionismin sekä kilpailukykyyn ylläpitämisen varjolla. Koko kansantaloutta ajatellen voidaan nykyoloissa pitää tarkoituksen mukaisena tietynlaisen protektionismin ylläpitämistä valtioiden välisessä kaupankäynnissä, mutta elinkeinoelämän piirissä kasvava keskittymisen ja kartelloitumisen johtaa kilpailun tukahduttamiseen aikaa myöten.

Tämä heijastuu tuotteen kuluttajalle kohonneina hintoina ja

vastoin yleistä käsitystä myös laadun heikkenemisenä tutkimus- ja tuotekehittelytoiminnan taantues- sa. Hintapaineita luo toisaalta todellisen kilpailun puute ja toisaalta yritysten "rönsyily" kannattamattomille aloille kustannustason ollessa toisarvoinen tekijä (vert. valtion yhtiöt). Liiketaloudellisesti katsoen sekä valtiovalloin, että elinkeinoelämän aikaan saamat kilpailunrajoitukset heikentävät yritysten todellista kilpailukykyä ja ovat siten pitkällä aikavälillä vahingollisia yritysten kannattavuudelle. Jos rajoituksiin erityisistä syistä joudutaan on tapauskohtaisesti syytä selvittää kenen hyväksi rajoitus lopuksi koituu. Ei kuitenkaan tulisi hyväksyä yrittäjäkunnan itsensä asettamia alalle pääsyn rajoituksia eikä määrähintajärjestelyjä koska ei voida lähteä ajatuksesta, että jonkin yrityksen reviiiri olisi koskematon vain siksi, että yritys sattuu sijaitsemaan ko. alueella riippumatta yrityksen liiketaloudellisen pohjan terveydestä.

Kilpailunrajoitusta ei ole lainsäädännössämme täydellisesti määritetty. Eri muotoina voidaan pitää määrähintajärjestelmää (vrt. hammastekninenala), monopolia, kartellia, selektiivistä markkinointia, diskriminointia, toimituskieltoa sekä yksinmyyntioikeutta. Seuranta kilpailunrajoittamisesta on Suomessa harjoitettu yli kaksikymmentä vuotta, tänä aikana on rekisteröity yli tuhatkaksisataa rajoitusta joista on tällä hetkellä voimassa noin seitsemäsataa. Olettaa kuitenkin voidaan, että suurin osa käytännössä toimivista rajoituksista on jäänyt viranomaisten rekisterien ulkopuolelle. Suomi on kilpailunrajoittamiselle suotuisa maa. Täällä ylläpidetään sopimusvapautta sekä yrittäjämön- teisyyttä kilpailunrajoittamista vastustavan lainsäädännön puuttuessa. Monasti onkin toimialoit- tain tapahtunut keskittymistä

muutamalle tai parille suurelle yritykselle.

Toisaalta tietynasteinen yhteistoiminta pienten ja keskisuurten yritysten kesken puolustaa paikkaansa mikäli yhteistoimintaorganisaation tarkoitus ei ole olla koko maata kattava ja koko alaa hallitseva. Yrityksen liittymisellä tällaiseen organisaatioon tavoitellaan yleensä parempaa kannattavuutta. Ketjuuntumisen yleisyydestä voidaan päätellä, että tässä verraten usein onnistutaan. Kuitenkin tulee muistaa, että ketjuuntuminen on nimenomaan pienten yritysten keino kannattavuuden kohentamiseen. Tällöin tavoitellaan pelkästään etuja jotka suuremmat yritykset saavuttavat jo yksinkin. Tällöin kannattavuus paranee koska voidaan suorittaa eräitä yrityksille kuuluvia toimintoja keskitetysti. Jotkut toiminnot kuten ostot, ryhmämarkkinointi, koulutus tms. ovat huomattavasti edul-

lisempia kuin hajautetusti, jokaisessa yrityksessä erikseen. Kuitenkaan ketjuuntuminen sinällään ei tuota mitään etua vaan kaikki saavutettava etuus tulee hankkia. Tämä edellyttää jäsenyrityksiltä työtä ja sopeutumista monenlaiseen yhteistoimintaan. Ketjuun liittyminen on vapaaehtoista, mutta liittymisen jälkeen on eletävä sovitulla ehdoilla. Moni yritys haaveilee pelkästään ketjuuntumisen hedelmistä mutta jättäisi etuuskien vaivalloisen hankkimisen muiden tehtäväksi. Tämän johdosta on yhteistoiminnalle luotava tarkat puitteet joiden parissa yhteistoimintaa voidaan harjoittaa. Ilman pelisääntöjä ei mikään yhteistoimintaorganisaatio voi menestyksellisesti toimia sillä harva yritys haluaa jatkuvasti ja vapaaehtoisesti kantaa oman taakkansa lisäksi myös muiden yritysten taakkoja.

Harri Aalto

Tukahtuuko hammasteknikoiden

nykyinen lisäkoulutusmahdollisuus erikoishammasteknikoiksi 1990-luvulla tai jopa mahdollisesti aikaisemmin hammashuoltokomitean aikaansaannoksena. Komitean täydentäminen ammattikuntamme edustajalla on edelleen tekemättä, lupauksista huolimatta. Tässä on yksi aikakautemme ihmeellisyyksistä. Meillä on takanamme laki erikoishammasteknikon ammatin harjoittamisesta, laki, joka oikeuttaa ja myös velvoittaa meitä toimimaan sillä työsaralla, minkä omien hampaiden puuttuminen saa ihmisellä aikaan.

Suomessa on n. 860 000 täysin hampaatonta ihmistä ja lisäksi ne, joilta puuttuvat joko ylä- tai alapuolelta hampaat kokonaan. On siis kyse n. 1 miljoonasta eli 1/5 osasta Suomen kansaa, joka tarvitsee proteettista hoitoa. He eivät ole sillä lailla sairaita, että

tarvitsisivat lääkinnällistä hoitoa ja, jos tarvitsevat, niin hammaslääkäri hoitaa sen puolen lain mukaan.

Tällaista valtavaa työkenttää hoitava terveydenhoidollinen erikoisammattiryhmä on jätetty ulkopuolelle tulevaisuuden hammashuoltoa suunniteltaessa. Ei ole sattuma – turha luulla-, että komiteassa on 9 hammaslääkärinä ja 4–5 virkamiestä. Tämä on tavallaan oma syyämme. Saatuaamme erikoishammasteknikkolakimme läpi vuonna 1964 aktiviteettimme loppui ja tasainen kausi alkoi siitä lain suomin edellytyksin. Syntyi mieliala, näin on ja näin on aina oleva. Pian olisi meillä sama tilanne edessä kuin eräässä suuressa kaupungissa, jossa parasta aikaa luonnonsuojelijat yrittävät puolustaa puistoa rakentajia vastaan ja heille sanotaan ylhäältä: "Myö-

häistä, asemakaava on jo lyöty lukkoon: Tällaiset asiat pitää hoitaa silloin, kun asemakaavaa luodaan".

Meillä tuo komitea luo meitä kaikkia hammasteknikoita koskevaa suunnitelmaa tulevaisuudelle. Nyt on jo aika puuttua yleisön keskuudessakin jo tunnustettuun vääryyteen meitä kohtaan ennenkuin suunnitelma muuttuu lakitekstiksi. Silloin ei enää tarvitse puuttua asiaan, silloin tyydytään siihen mitä laki sanoo.

Meidän on nyt pidettävä huolta, että komitea ei polje erikoishammasteknikolain takaamia oikeuksia, suunnitellessaan tulevaa aikuisväestön hammashuoltoa. Meidän on voitava jatkaa toimialallamme hammashuollon erikoisryhmänä kulloisissakin oloissa. Tämä asia ei ole läheskään niin selvä, kuin miltä se äkipäätä näyttää. Kaikki, jotka olivat v. -80 SHL:n ylimääräisessä syyskokouksessa, kuulivat omin korvin, kuinka esimerkiksi jako vuohiin ja lampaisiin on edelleen voimassa. Hyvin valitettava asia, mutta painettu päätös on se, jota noudatetaan, eikä se, joka kentällä tuulee.

Ei kenenkään ole tarkoitus kumota erikoishammasteknikolain, mutta jos asiat junailaan siten, että ammatti loppuu vakanssien puuttumisen tai jonkun muun syyn takia, niin mitä sitten aiota tehdä? Hammalaboratorioita kyllä aina tarvitaan, siis kipsimokoksiko sinne! Alamme työsarkä kapenee, nykyisenlainen ihanne itsensä kouluttamismahdollisuus vaihtoehtoisesti loppuu. Jokainen meistä hammasteknikoista käsittelee tilanteen tosiasiallisuuden ajateltuaan sitä hetken. Mitä meillä on nuoren alkaa opiskella alalla, josta mielenkiintoisin vaihtoehto on leikattu pois. On kyse jokaisen yhteisestä asiasta, kuulukoon hetkellisesti mihin tänäpäiväiseen ryhmittymään tahansa.

Olemme tasavertaisia neuvotte-lijoina päätöksissä, joita tehdään alallamme tulevaisuutta varten ja lisäksi meidän tulee muistaa, että saavutetun oikeuden voimassapitäminen vaatii yksimielisiä ponnisteluja ja myös taloudellisia uhrauksia, jotta voi pystyssä päin kertoa kuuluvansa yhteiseen joukkoon.

E. V.

Hammasteknikkojen Opinto- ja Virkistyspäivät Tampereella Hotelli Rosendahlissa 21. – 22. 8. 1981

Ohjelmassa mm.
Perjantaina 21.8.

Klo

- 11.00 Saapuminen Hotelli Rosendahliin
11.30 Päivien avaussanat
12.00 Maisteri Urpo Wilska esitelmöi aiheesta: "Ihmisen suhteet lähimmäisiinsä" sekä kokoustekniikasta
15.00 Professori Erkki Oksala esitelmöi aiheesta: Yleisimmät suun limakalvosairaudet. Esitykseen liittyy diasarja.
16.00 Ruokailu
18.00 Pyynikin kesäteatterissa näytelmä "Laulu tulipunaisesta kukasta".
21.00 Teatterin jälkeen voivat halukkaat siirtyä Hotelli Rosendahlin yökerho Joseliniin.
Tampereen Hammasteknikkojen Seura

Erikoishammasteknikkoliitto ry järjestää informaatio- ja tiedotustilaisuuden Tampereella lauantaina **22.8.1981 klo 9.00** Hotelli Rosendahlissa. Tilaisuudessa on mahdollisuus keskusteluun.

Lähemmin kiertokirjeessä elokuun alussa.

Hammasteknikoiden Kesäkisat 22 – 23. 8. 1981

Hämeenlinnassa alkaen klo 12.00 Kaurialan urheilukentällä.
Majoitus Aulangolla.
Lähemmät tiedot kesän kiertokirjeessä.

Antti Hertola täyttää 70 vuotta

Antti Hertola on syntynyt 16. p:nä heinäkuuta 1911. ja valmistunut ammattiin Helsingissä. Vuonna 1927 hän on mennyt Hannes Koskisen laboratorioon oppiin ja saavuttanut vähitellen hammasteknikon pätevyyden v. 1937. Erikoishammasteknikon tutkinnon hän on suorittanut v. 1969. Varsinaisen ammattityön ohessa hän on osallistunut aktiivisesti Helsingin Ponnistus voimistelu- ja urheiluseuran toimintaan n. 50 vuoden ajan lähes kaikissa toimikunnissa. Johtokunnan jäsenenä hän on ollut 35 vuotta ja myös puheenjohtajana joitakin vuosia. SHL:n sihteerinä hän on toiminut 7 vuotta, samoin opettajana oppilaskursseilla ja jäsenenä pätevyystutkijalautakunnassa usean vuoden ajan. Hän on myös urheilutoimikunnan alkuunpanijoita.

Antti Hertola on SHL:n kunniajäsen ja saanut Helsingin Ponnistuksen, TUL:n, Suomen Palloliiton kultaiset ansiomerkit ja Suomen Ladun hopeisen plaketin.

Antti Hertola viettää eläkepäiviään Helsingissä reippaillen ja osallistuen aktiivisesti urheilutoimintaan samoin kuin oman yhdistyksen toimintaan. Merkkipäivänä hän on matkoilla.

Merkkivuosia:

- 70 vuotta täyttää Eht. Antti Hertola 16. 7. Helsingissä.
60 vuotta täyttää Eht. Eino Kosonen 24. 6. Tampereella.
50 vuotta täyttää Eht. Olavi Kautto 14. 8. Helsingissä.
50 vuotta täyttää Ht. Karl Åström 17. 8. Maarianhaminassa.

Kuollut:

- 22.2. Eht Henrik Svartbäck Vaasassa.

Liiton toimisto suljettu heinäkuun 20 – 31 päivinä.

Hammasteknikko tule pyörittämään labraa kurssin ajaksi. Soita puh 918-510081.

Hammasteknikko saa työpaikan. Tiedustelut Hammaslaboratorio Martti Peltosaari Ylivieska puh. 983-20499

Hammasteknikko-lehden seuraava numero ilmestyy syyskuun puolessa välissä. Tähän numeroon aiottu aineisto pitää olla toimituksessa 15. elokuuta mennessä.

Toimitus

CRISTAL ND®

KRUUNU- JA SILTAMATERIAALI
TAKAHAMMAS
ETUHAMMAS

CRISTAL ND®

- 16 elävää Major väriä
- Kovuudeltaan lähellä luonnollista hammasta
- Kovuus 70 - 75 Wallace BS 3990 n:o 10

EDULLISIN VAIHTOEHTO KULUTUSKESTÄVYYDESSÄ

CRISTAL ND®

PLANDENT OY
Hitsaajankatu 8, 00810 Helsinki 81
puh./tel. 755 43 66, telex 12-2430

29.5 valmistuneet erikoishammasteknikoiksi

Vasemmalta: Heikki Koistinen, Kari Iivonen, Reino Kivi, Jyrki Hämäläinen, Lauri Höglund, Pirkko Väättäinen, Pekka Laakkonen, Jarmo Pulkkinen, Arvo Uotila, Markku Järvinen, Unto Ihatsu, Kari Syrjänen, Esko Nick.

29.5 valmistuneet hammasteknikoiksi

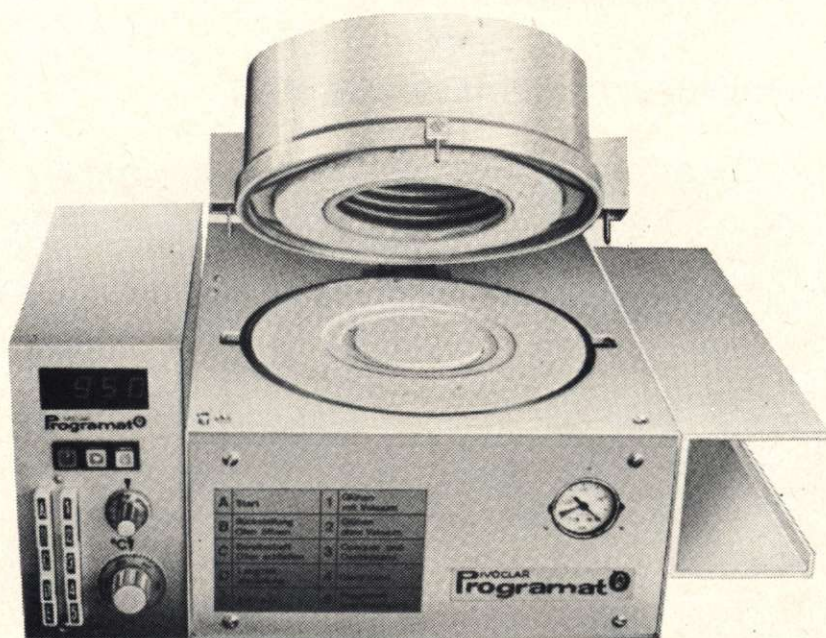

Vas. takarivi: Antti Valli, Jukka Martikainen, Sirkka Isola, Raili Riikonen, Ari Heiskanen, Arvi Hirvonen, Jaakko Laine, Matti Kauppinen, opett. Marja-Liisa Vuorisalo. Eturivi: Ilkka Mustonen, Tapani Merinen, Paavo Yliluoma.

IVOCLAR -KERAMIikka- ohjelma on täydellinen

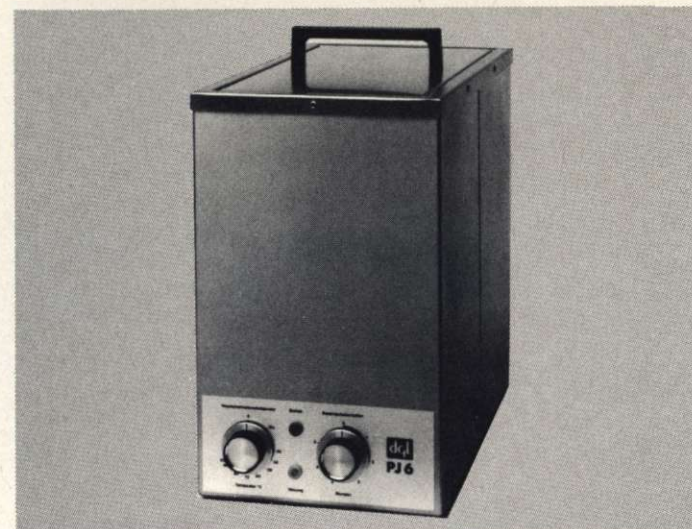
- IVOCLAR-KERAMIikka -työskentelysetti
- IVOCLAR -muotoilupensselit
- FEINSTRAHL GRIFFEL -hienohiekkapuhallin
- FEINSTRAHL MITTEL -A10₂-hiekkaa
- IVOMILL -kovametallifreesari
- VIVODENT ITS -metallikeramiikkasatsi
 - uusi väriskaala, paint-on-tyyppiset opaakit
- INZOMA -sidosmateriaalit ja valmisrakenteet
 - säästävät materiaalia ja työaikaa
 - lisää esteettisyyttä ja liitoksen lujuutta
- PROGRAMAT -täysautomaattiuuni
- SILANIT—ISOPAST -korjaussetti
 - mahdollistaa posliinin korjauksen suussa

TUTUSTUKAA KERAMIikka-OHJELMAAMME
KURSSEILLAMME

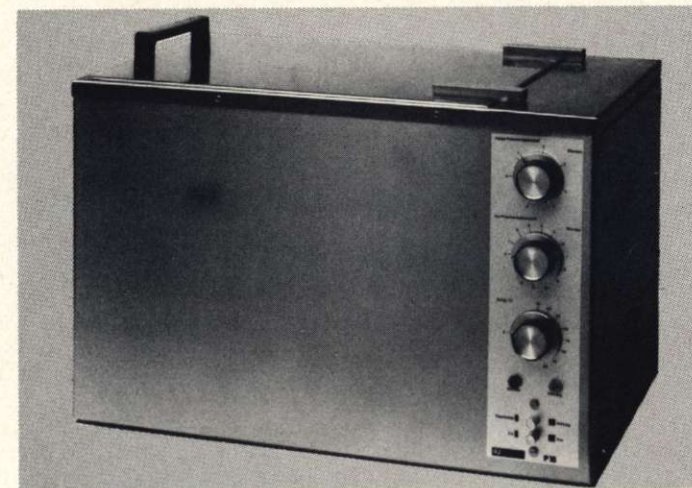
Oy DENTAL-MEDICO Ab
Puh. 90-601 425

Hanki edullisesti.

DGL-POLYMERINTILAITE PJ-6

- polymerointiohjelmaan sisältyy 5 1/2 h esipolymerointiaika ja 1/2 h keittoaika, joten laite soveltuu hyvin yökeittimeksi
- PJ-6:een mahtuu 9 kyvettä byygeleineen
- PJ-6 on ruostumatonta terästä

DGL-POLYMERINTILAITE P 18

- esipolymerointi- ja pääpolymerointiaika valittavissa
- esipolymerointiaika max 12 h ja pääpolymerointiaika max 4 h
- P 18:een mahtuu 18 kyvettä byygeleineen
- P 18 on ruostumatonta terästä

Dental Geräte Leleux

 Oriola oy
HAMMASVÄLINE

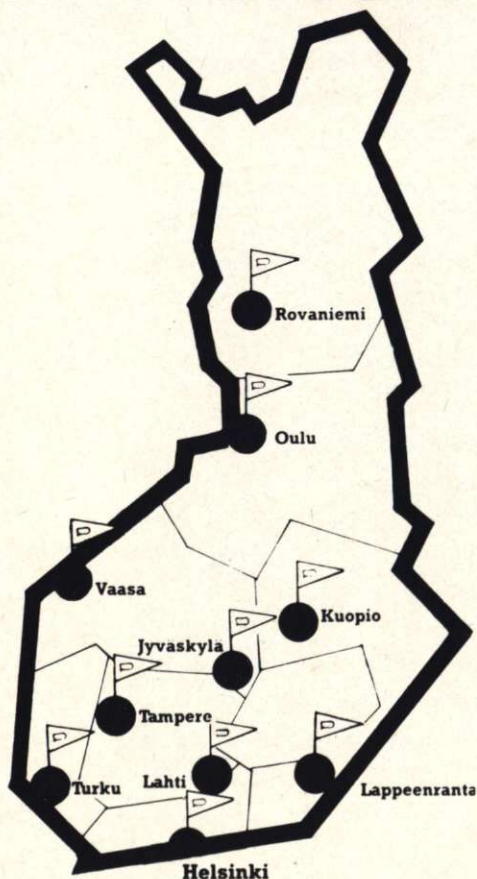
PL 8, 02101 Espoo 10. Puhelintilaukset 90-4291

DEPO

kehityksen
kärjessä

Deposta saat korkealuokkaisia, kehityksen kärjessä olevia laatutuotteita - kilpailukykyiseen hintaan.

Koko maan kattava verkostomme palvelee nopeasti ja joustavasti.

Deposta saat tarvitsemasi materiaalit, kestävät ja käteensopivat instrumentit, korkealuokkaiset kojeet ja kalusteet ja laboratoriotuotteet.

Depolla on myös alan laajin korjaamo- ja huoltopalvelu.

Myyntipisteet:

Helsinki puh. 90-544 311
Jyväskylä puh. 941-12 106
Kuopio puh. 971-112 424,
971-124 745
Lahti puh. 918-43 436
Lappeenranta puh. 953-11 277
Oulu puh. 981-14 970
Rovaniemi puh. 991-14 055
Tampere puh. 931-22 781,
931-33 784
Turku, Sarodent
puh. 921-337 270
Vaasa puh. 961-115 547

OY **DENTALDEPOT** AB

Hankasuontie 9, 00390 Helsinki 39
puh. 90-544 311